

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

**KRITICKÁ ANALÝZA KAUZY ZNEČIŠTĚNÉ ŘEKY
BEČVY – INTERPRETACE OBRAZU UDÁLOSTI VE
VYBRANÝCH ON-LINE DENÍCÍCH**

CRITICAL ANALYSIS OF THE CAUSE OF THE POLLUTED BEČVA
RIVER – INTERPRETATION OF THE IMAGE OF THE EVENT IN
SELECTED ON-LINE MEDIA

Diplomová práce

Bc. Veronika Katzerová

Ediční a nakladatelská praxe

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph. D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité zdroje.

V Olomouci dne:

Ráda bych poděkovala Mgr. Jindřišce Svobodové, Ph.D. za cenné rady, trpělivost a ochotu při vedení mé práce. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům za nepřetržitou podporu po celou dobu mého studia

Obsah

Úvod	6
1. Publicistický funkční styl	8
1.1 Zpravodajství	8
1.2 Charakteristika zprávy	9
1.2.1 Požadavky na zpravodajství	10
1.2.2 Jazyk zpráv	11
1.2.3 Titulky	13
1.3 Specifika on-line zpravodajství	14
1.3.1 Požadavky na on-line zpravodajství	15
2. Mediální rutiny	17
2.1 Rutiny podle publika	18
2.2 Rutiny podle mediální organizace	18
2.3 Rutiny podle zdrojů	19
3. Seznámení se širším kontextem	21
3.1 Představení sledované mediální kauzy	21
3.1.1 Společnost DEZA	22
3.2 Sledované on-line deníky	22
3.2.1 Charakteristika webu iDNES.cz	22
3.2.2 Charakteristika webu Seznam Zprávy.cz	24
4. Analýza zpráv	26
4.1 Charakteristika vybraných analyzovaných článků	26
4.2 Analýza titulků	26
4.2.1 iDNES.cz	27
4.2.2 Seznam Zprávy.cz	27
4.2.3 Srovnání	28

4.3	Obsahová analýza	29
4.3.1	Společnost DEZA jako možný zdroj otravy.....	29
4.3.2	Role odborníků jako zdroje informací.....	35
4.3.3	Vyjádření politiků	41
4.3.4	Veřejnost, „hlas lidu“ a zapojení svědků.....	52
	Závěr.....	58

Úvod

Únik toxických látek do řeky Bečvy na podzim roku 2020, při němž byla znečištěna voda na téměř čtyřiceti kilometrech toku a uhynulo čtyřicet tun ryb, je odborníky považován za jednu z největších ekologických katastrof v České republice za poslední desetiletí. Celá událost se od počátku stala velmi mediálně sledovanou kauzou a do dnešního dne není případ uzavřen. V předkládané diplomové práci se budeme zabývat mediálním obrazem této události ve dvou on-line denících – iDNES.cz a Seznam Zprávách.cz. Tyto dva weby se řadí k nejčtenějším internetovým médiím v Česku; zároveň jsme také záměrně zvolili média s odlišnými vlastníky.

V první kapitole práce si nejprve vymežíme pojmy publicistika a zpravodajství. Protože materiál pro naši analýzu tvoří zpravodajské texty, považujeme za důležité terminologicky uvést zprávy a normativní požadavky, které jsou na jejich tvorbu kladeny. Blíže si vysvětlíme jednotlivé složky objektivitu a budeme se věnovat také výběru jazykových prostředků. Dále se zaměříme na titulky a jejich funkci. V poslední části této kapitoly se budeme věnovat rysům specifickým pro on-line podobu zpravodajství.

Ve druhé teoretické kapitole se zaměříme na specifika tvorby zpravodajského obsahu, konkrétně se budeme věnovat mediálním rutinám. Popíšeme si, jaké mají formy, jak vznikají a jak žurnalistům ovlivňují práci.

V následující kapitole si celou naši sledovanou událost zasadíme do časoprostorového rámce, abychom se seznámili se společenským kontextem, a mohli tak zprávy adekvátně zanalyzovat a zhodnotit. Nejprve si přiblížíme sledovanou kauzu úniků toxických látek do řeky Bečvy. Chronologicky popíšeme, jak se událost v čase vyvíjela. Následně si představíme oba sledované zpravodajské portály a jejich majitele. Tato charakteristika nám napomůže k přiblížení kontextu prostoru, ve kterém zkoumané zprávy vznikaly. Podrobněji si uvedeme také jednu z hlavních podezřelých firem – společnost DEZA, její majetkovou vazbu na jedno z analyzovaných médií (jako součást holdingu Agrofert) a její roli v kontextu kauzy.

Následně si v poslední kapitole nejprve charakterizujeme námi zkoumaný materiál. Analýze podrobíme zpravodajské texty zveřejněné na portálech iDNES.cz a Seznam Zprávy.cz zveřejněné v časovém rozmezí od září 2020 do září 2021. Mediální obraz události budeme tedy sledovat od jejího začátku po dobu jednoho roku. V samotné analýze budeme sledovat titulky zpráv, jejich podobu a funkci. Obsahovou analýzou budeme sledovat čtyři aspekty, které utvářely mediální obraz kauzy jako celku. Konkrétně si budeme všímat těchto témat: společnost DEZA jako možný viník otravy, odborníci jako zdroj informací, vyjádření politiků a vyjádření veřejnosti. Daný aspekt vždy budeme sledovat v každém médiu zvlášť a poté provedeme srovnání obrazu tématu a popíšeme případné rozdíly.

Cílem naší práce je detekovat prostředky s potenciálem ovlivnit a přesvědčit recipienty. Dále si klademe za cíl porovnat a popsat rozdíly mediálního obrazu kauzy v obou médiích. V závěr práce pak shrneme poznatky a zjištění, která vyplynula z naší analýzy.

1. Publicistický funkční styl

Vzhledem k povaze analyzovaných textů považujeme za důležité terminologicky vymezit zpravodajství a zprávy. Zaměříme se na požadavky kladené na žánr zprávy. Protože pracujeme s texty z on-line prostředí, charakterizujeme si specifika právě této formy zpravodajství. Budeme se věnovat také logice výběru zdrojů při vzniku zpravodajství, zejména pak se budeme věnovat tomu, jaký prostor dostávají při předávání informací odborníci.

Nejprve je nutné si rozlišit publicistický styl a styl zpravodajský. Termín publicistika bývá někdy používán jako nadřazený pojem. Někdy se v tomto smyslu užívá označení žurnalistika (žurnalistický styl). Termíny bývají ztotožňovány, případně se užívají přímo jako synonyma. V jiných případech se žurnalistikou označuje hromadně zpravodajství a publicistika. Zpravodajství má pak funkci informativní, zatímco publicistika hodnotící.¹

Pro naši práci budeme pracovat s chápáním publicistického funkčního stylu jako zastřešujícím pojmem. V rámci něj se pak vyhranily další dílčí funkční styly: styl zpravodajský a publicistický v užším slova smyslu (publicistický analytický či beletristický).²

1.1 Zpravodajství

Zpravodajstvím rozumíme celý proces od vyhledávání a sběru informací, jejich zpracování, až po jejich následné sdělování. Jedná se o základní novinářskou činnost s jasným a konkrétním výsledkem. Tyto výsledky jsou pak publikovány prostřednictvím specifických žurnalistických žánrů v různých typech médií – tištěných, televizních, rozhlasových či on-line.³ Základní funkce zpravodajských textů je informativní a zpravovací. Komunikát by měl být srozumitelný, stručný a nasycený fakty. Zpravodajská sdělení odpovídají na otázky: co stalo, kdo to udělal, kdy a kde se

¹ ČECHOVÁ, Marie; KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva: *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. s. 244.

² ČECHOVÁ, Marie a kolektiv. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV, 2003. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 224.

³ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s. 21.

to stalo, jak a proč. Ve zpravodajství nenajdeme podrobnější analýzu, tou se zabývá publicistický styl analytický.⁴

Dle Denise McQuaila zpravodajství není náhradou skutečného vědění, ale slouží k orientaci a vytváření vlastních názorů tím, že poskytuje dostatek informací a podnětů. Zpravodajství charakterizuje na základě poznatků Roberta Parka, který ho porovnával s historií, jež dle něj taktéž zaznamenává uplynulé události. Na základě tohoto srovnání se dají rysy zpravodajství shrnout do několika bodů:

- časovost – týká se aktuálních nebo periodicky opakujících se událostí,
- nesystematičnost – jednotlivé zprávy spolu nesouvisí,
- pomíjivost – zprávy jsou živé, je-li sama událost aktuální,
- neobvyklost, nečekanost, zajímavost – zpráva by měla přinášet další zpravodajskou hodnotu, která je vždy relativní a subjektivní,
- předvídatelnost – zpravodajství do jisté míry odpovídá očekáváním příjemce, dostávají se do něj předpokládané události.⁵

1.2 Charakteristika zprávy

Zpráva je vůbec nejstarším žurnalistickým útvarem a tvoří základ každého zpravodajského média. Přináší věcné, přesné, úplné, spolehlivé a včasné informace o události či jevu, který nastal nebo nastane.⁶ Zpráva odpovídá na základní žurnalistické otázky. Dle tradic žurnalistiky v dané kultuře hovoříme o čtyřech až šesti otázkách, např. v angloamerickém světě je uplatňováno tzv. pět „w“ otázek. V českém prostředí tradičně klademe otázky kdo, co, kde a kdy, případně u rozšířených zpráv ještě proč a jak.⁷

Specifickým případem jsou tzv. pseudoudálosti. Jedná se o naplánované události, které byly přímo zinscenovány za účelem jejich následné medializace. Pro zpravodajská média tyto události představují usnadnění práce, šetření času i finančních nákladů. Mají však značný manipulační potenciál, protože jejich aktéři

⁴ ČECHOVÁ, Marie a kolektiv. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV, 2003. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s 224.

⁵ MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. vyd. Praha: Portál, 2009, s. 386–387.

⁶ REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. s. 213.

⁷ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s 24.

mají zájem na tom, aby informace byly sděleny v souladu s jejich představou. Dochází tak k ovlivňování příjemců. Typickým příkladem pseudoudálosti je tisková konference.⁸

Pro výstavbu psaných zpráv se klasicky užívá princip tzv. obrácené pyramidy. Tento sestupný model kompozice staví jádro a podstatu sdělení na začátek zprávy. Toto tzv. čelo zprávy obsahuje nejdůležitější a nejnovější informace. V další části (nazývá se také trup či tělo) jsou umístěny informace doplňující a rozvíjející. Poslední část pyramidy (background) přináší takové informace, které celou zprávu zasazují do širšího kontextu. Pokud ovšem kontext není pro chápání zprávy důležitý, může být tato část zcela vynechána. Pro mluvená zpravodajská sdělení se používá odlišná kompozice. U nich je třeba nejprve vzbudit zájem posluchače a až poté následuje jádro sdělení.⁹

1.2.1 Požadavky na zpravodajství

Pro recipienty zpravodajských textů je důležité, aby zprávy pocházely ze spolehlivých zdrojů. Existují tedy očekávání a představy, jak by zpravodajství mělo vypadat. Tyto požadavky pak označujeme za normativní požadavky na zpravodajství. Klíčovými požadavky v liberálně demokratických společnostech jsou objektivita, vyváženost a nestrannost.

1.2.1.1 Objektivita

Objektivitu lze charakterizovat dvěma základními rysy – faktičností a nestranností. Faktičnost se přitom skládá z následujících kritérií: pravdivost, informativnost a relevance. Nestranností rozumíme vyváženost a neutralitu.¹⁰

Zprávy by tedy měly být věcně správné, přesné a úplné. Případné nepřesné či mylné informace narušují jejich důvěryhodnost.¹¹ Kritérium relevance se vztahuje k normativním požadavkům. Informace a aktéři zpráv by měli být skutečně relevantní

⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 35.

⁹ SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 8.

¹⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 145.

¹¹ BEČKA, Josef Václav. *Sloh žurnalistiky*. Praha: Novinář, 1986. s. 87.

pro danou událost. Zároveň relevance sleduje také otázku užitečnosti zprávy pro recipienty.

Druhou složkou objektivitu je nestrannost. Všimá si zejména toho, jak jsou informace ve zpravodajství zpracovávány. Vyváženost by měl zaručit rovný a proporční přístup zdrojů a aktérů zastávajících různá stanoviska. Neutrální prezentace pak dosáhneme zpracováním bez užívání hodnotících explicitních (přímých) i implicitních (nepřímých) výrazů a jasným oddělením fakt od názorů.¹²

Vlivem lidského faktoru však nemůže existovat úplně nestranný, apolitický a neideologický systém výběru a tvorby zpráv. Neutrálního zpravodajství nelze dosáhnout, protože vždy přistupujeme k informacím s určitým zaujetím a tendenčností. Absolutně objektivní zpravodajství tak nemůže existovat, protože již samotný proces výběru toho, co má být sděleno, je neobjektivní. Klíčový je také celý kontext daného textu. Ke zkreslení sdělení může dojít i volbou titulku nebo umístěním zprávy v novinách, rozhlasovém či televizním vysílání. Novinářské organizace a redakce se nicméně snaží objektivně přiblížit skrze dodržování základních pravidel shrnutých v profesních a etických kodexech.^{13 14}

1.2.2 Jazyk zpráv

Jak jsme již zmínili, neutrální prezentace je jedním z kritérií objektivitu. Výběr jazykových prostředků a vhodně zvolená stavba vět je proto důležitým faktorem při tvorbě zpráv.

Převažovat by měly výrazové prostředky nociónální, spisovné a citově a výrazově neutrální. Komunikace je neosobní. Vyloučena musí být jak autorská subjektivita jak explicitní, tak implicitní. Zprávy proto nejsou podávány v první osobě jednotného čísla a nejsou v nich užívány hodnotící výrazy.¹⁵

¹² TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 146.

¹³ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s. 13.

¹⁴ Etický kodex organizace Syndikát novinářů. On-line dostupné zde: <https://www.syndikat-novinaru.cz/o-nas/etika/eticky-kodex/> [citace: 2022-10-14].

¹⁵ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s. 124.

Tvorba zpravodajství je spojena s omezeným časem pro jeho přípravu. Pro zpravodajské texty je tak typická modelovost vyjadřování. Ta usnadňuje žurnalistům práci zaběhlými šablonami pro opakující se situace. Sledujeme ji ve výstavbě textů, ale také v rozložení, rozsahu a umístění rubrik v novinách, případně v rozhlasu a v televizi v pravidelnosti a formě vysílání. S modelovostí souvisí proces automatizace jazykového vyjádření. Tu sledujeme zejména z pohledu užívaného lexika. Jedná se o ustálené konstrukce a obraty, které žurnalisté užívají opakovaně (až mechanicky). Lexikální prostředky publicistického stylu vykazují stabilitu ke své době více než v případě jiných funkčních stylů. Výrazové prostředky typické pro tento styl označujeme jako publicismy. Užívána jsou jednoslovná (*tunelovat*) a víceslovná (*časový horizont*) vyjádření a také celé ustálené frazémy (*prát špinavé peníze*). Na druhé straně lze pozorovat prostředky stylové aktualizace (aktivizace) vyjádření, tedy obměňování stabilizovaných prostředků. Pro získání pozornosti příjemce a narušení stereotypnosti někdy dochází k cílevědomému narušování modelovosti užitím nového, stylově aktivního vyjádření.¹⁶

Ve větné stavbě můžeme pozorovat příznakovost dvojího typu – nechtěnou (neintenční) a chtěnou (intenční). První případ znamená nevědomé tvoření neobratných formulací a stylisticky nevhodných konstrukcí, ve druhém případě autor vědomě přináší do sdělení i jinou funkci než informativní, nejčastěji expresivní, což je považováno za porušení normy. Oba typy příznakových konstrukcí ztěžují porozumění textu. „Některé záměrně užitě příznakové vazby mají navíc potenciál vnášet do projevu vedle sdělovací funkce také funkce další, např. zdůraznění, apel, persvazi, estetické ozvláštnění, upoutání pozornosti příjemce atd.“¹⁷ Častý výskyt takových nedostatků ve větné stavbě narušuje očekávané neutrální vyjadřování.

Výstavba textu postupuje od známějšího obsahu k méně známému – od tématu k rématu. Zveřejněním tématu se z něj tak stává réma. Příjemce ho vezme na vědomí a v textu na něj následně dále může navazovat další réma. Tento

¹⁶ ČECHOVÁ, Marie; KRČMOVÁ, Marie; MINÁŘOVÁ, Eva: *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. s. 249–251.

¹⁷ JÍLEK, Viktor; BEDNAŘÍKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. s. 110–111.

mechanismus platí nejen pro výstavbu jednotlivých vět, ale také pro kontext celé zprávy.¹⁸

1.2.3 Titulky

Volba titulku zpráv je v procesu tvorby zpravodajství klíčová, protože právě titulek je to první, čeho si čtenář všímá, a velmi často se podle něho rozhoduje, zda si článek vůbec přečte. Titulek článek prodává, láká čtenáře, nebo ho naopak může odpudit.

Hlavní funkcí titulku je upoutat čtenářovu pozornost a vzbudit zájem o daný článek. Toho se může docílit také netradičním grafickým zpracováním, velikostí písma, nápaditou stylizací nebo užitím expresivních výrazů.¹⁹

Specificky v prostředí on-line médií jsou titulky obzvlášť důležité. Čtenáři se totiž ve většině případů na jednotlivé články dostávají ne z úvodní strany konkrétního webového média, ale skrze odkazy z jiných stránek. Ty zobrazují pouze titulky bez kontextu, proto nesmí být titulek v rozporu s obsahem článku. Správně zvolený titulek by měl popravdě vystihovat, co článek obsahuje. Musí také být stručný. Příliš dlouhé titulky jsou přijatelné u odborných článků, ve zpravodajství a jiných typech článku jsou však nežádoucí, protože část čtenářů je ani nedočte do konce. S titulkem souvisí také perex (podtitulek). Ten by neměl být příliš nasycen informacemi a měl by pouze v několika krátkých větách shrnout podstatné informace z článku.²⁰

Allan Bell ve svém analytickém rámci sleduje titulek jako jeden z faktorů, který ovlivňuje objektivitu zprávy. Měli bychom se ptát, zda informace v titulku vhodně reprezentují vyznění celého příběhu, a všimnout si, jaký je vztah titulku a úvodního odstavce. Pokud jsou v titulku zmíněny události, které se již dále ve zprávě neobjevují, měli bychom si klást otázku, jaký je důvod k jejich vypuštění.²¹

¹⁸ VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. s. 22.

¹⁹ BEČKA, Josef Václav. *Sloh žurnalistiky*. Praha: Novinář, 1986. s. 233.

²⁰ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s. 118–120.

²¹ BELL, Allan. The Discourse Structure of News Stories. In: BELL, Allan a GARRETT, Peter (ed). *Approaches to media discourse*. Malden, Mass.: Blackwell, 1998. s. 76.

Tvorba titulku je problematická v oblasti otázky autora. Jejich skutečnými autory totiž často bývají editoři, protože ačkoli novináři (autoři článků) dokážou lépe vystihnout obsah svých textů, editor ví, jak zaujmout potenciálního čtenáře a jaký titulek lépe zapadá do strategie redakce. Tento rozpor pak vede k řadě nedorozumění.²²

1.3 Specifika on-line zpravodajství

S rozvojem internetu nastal také rozvoj internetového zpravodajství. Nástup byl velmi rychlý a v současné době patří on-line zpravodajství k vůbec nejvlivnějším médiím. Internet přinesl nové možnosti pro publicistiku. Umožňuje rychlejší, levnější a ekologičtější publikování zpráv. Zároveň dává prostor pro bezprostřední reakci čtenářů. S novými technologiemi přišly nové postupy, nové nároky na žurnalisty a také celkově jiné vnímání médií.

Řada tradičních tištěných médií dnes disponuje také svou on-line podobou. Vznikají rovněž i nová periodika – e-ziny (elektronické magazíny), které existují pouze v této formě. Obecně můžeme on-line média zpravodajského charakteru rozdělit do tří základních skupin:

- kopie (zrcadla) zavedených médií, kdy je obsah (texty, fotografie, grafy...) pouze převeden do digitální podoby a umístěn na web,
- on-line odnože již existujících médií, jejichž obsahy ale nejsou stejné v porovnání s „tradiční“ verzí, možnosti on-line žurnalistiky využívá co možná nejvíce (někdy se nazývají on-line suplementy),
- periodika tvořená speciálně pro publikování na internetu.²³

Hlavní vlastností webu je jeho multimedialita. To znamená, že on-line zpravodajství poskytuje propojení různých druhů formátů; textových, obrazových, zvukových, video a dalších.

²² BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s 119.

²³ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s 99.

Aby se z on-line periodika stalo plnohodnotné internetové médium, a ne pouze text převedený do digitální podoby, mělo by využívat specifika internetového prostředí – hypertextový formát a způsob distribuce (disponibilita času a prostoru).

Technologie hypertextu je jednou ze základních vlastností webu. Hypertext má schopnost vzájemně propojovat obsahy členěné do jednotlivých bloků. Pomocí systému odkazů („links“) se čtenář dostane k dalším článkům. Tyto odkazy umožňují rychlou a snadnou orientaci v rámci celého webu.²⁴

Zásadním rozdílem mezi internetem a jinými typy médií je pojetí času. Zatímco při přípravě obsahu do tisku i televizního či rozhlasového vysílání platí pravidelné pevně stanovené časové úseky, které se opakují a v nichž jsou novináři zvyklí pracovat, pro elektronická média toto pojetí času zcela přestalo platit. Neplatí pro ně žádné uzávěrky a termíny vysílání. Webové zpravodajství se skládá z jednotlivých vzájemně propojených příspěvků, které však netvoří jednolitý proud informací. Pořadí příspěvků je recipientům pouze doporučováno, médium však nemůže ovlivnit, jaké články a v jakém pořadí si je zobrazí.²⁵

1.3.1 Požadavky na on-line zpravodajství

On-line žurnalistiku může tvořit prakticky každý uživatel internetu. Skutečné internetové zpravodajství se od amatéry tvořených obsahů ale liší tím, že by mělo naplňovat obecné požadavky kladené na žurnalistiku, tzn. přístupnou formou poskytovat srozumitelné, aktuální, přehledné a v co nejvyšší možné míře objektivní informace.²⁶

Každý komunikát určený pro publikování na webu (podobně jako u klasických tištěných médií) je třeba přizpůsobit předkládaným recipientům. Žurnalisté musí brát ohled na typ a kontext daného média, účel sdělení, podobu (zda využívá multimédia) apod. Také jazyk musí být v souladu s daným médiem a s jeho publikem. Při výběru žánrů můžeme vycházet z tradičních žánrů určených pro tištěná média. Novým

²⁴ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s 101.

²⁵ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s 15–16.

²⁶ OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. s 100.

formátem se stala on-line reportáž, která je kontinuálně aktualizována a přináší nové informace v živém čase (např. reportáž ze sportovního utkání).²⁷

Důležitý je rovněž výběr vhodné délky článků. Web na rozdíl od printu poskytuje teoreticky neomezený prostor. Přesto existují omezení, která však více než z hlediska technického plynou z omezené schopnosti čtenářů se soustředit. Zpravodajské texty by proto měly být co možná nejkratší, publicistické mohou být o něco delší. Nejdelší texty jsou obvykle odborné články, musí být však zachována jejich srozumitelnost. Pro zatraktivnění textu a zaujetí čtenáře slouží použití mezititulků a kapitol. Čtenář pak text nevnímá jako jeden dlouhý, ale více kratších, a udrží pak po delší dobu pozornost. Mezititulky potom fungují jako záchytné body.²⁸

Grafická podoba jednotlivých článků bývá v rámci jednoho on-line média plně homogenizovaná. Všechny stránky většinou vypadají stejně, můžeme na nich najít hlavičku s logem, prostor pro samotný text článků, vyhledávací formulář, reklamu apod. Jsou-li součástí článku multimedia (obrázky či video), mohou být umístěny dvěma způsoby – do samotného toku textu či do galerie. Každá fotografie by také měla disponovat popiskem. Nedůvěryhodnost čtenáře v médium může vyvolat situace, kdy novinář v článku pouze popíše, co se nachází v audio- či videozáznamu. Recipient je pak s těmiž informacemi v rámci jednoho příspěvku konfrontován několikrát.²⁹

²⁷ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s. 106–10.

²⁸ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s. 113–115.

²⁹ BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011. s. 121–123.

2. Mediální rutiny

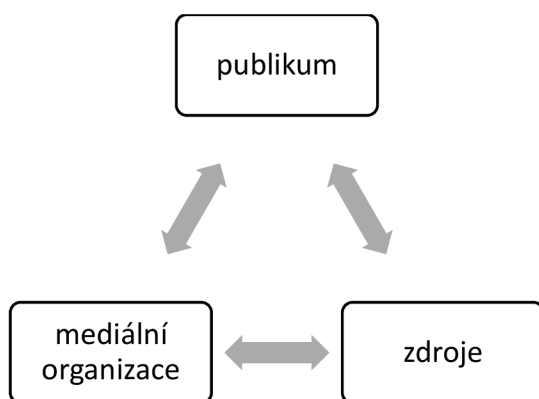
Ačkoli je novinářská práce na jedné straně do jisté míry tvůrčí a kreativní činností, na straně druhé se jedná o pravidelně opakující se procesy v rámci hierarchizované organizace. Mediální rutiny slouží k usnadnění práce a probíhají hned na několika úrovních v procesu tvorby zpravodajství: při sestavování agendy, při hledání informací, při zpracování zdrojů a při finální přípravě zpráv.³⁰

Shoemarková a Reese referují o rutinách jako o opakujících se šablonovitých procesech, které novináři používají při své práci. Patří sem specifický jazyk, který užívají, způsoby uvažování o práci a vzorce reakcí na běžné opakující se situace. Rutiny pomáhají formovat celkový kontext.³¹

Mediální rutiny nevznikaly náhodně, ale jako reakce na potřeby žurnalistů. Pomáhají médiím se vypořádat s následujícími otázkami:

- Co je přijatelné pro příjemce (publikum)?
- Co je mediální organizace schopna zpracovat?
- Jaký informační materiál je od dodavatele obsahu k dispozici?

Každá z rutin souvisí s jednou z těchto otázek a podle toho, k jakému účelu slouží, může být blíže k jednomu z vrcholů trojúhelníku:³²

Graf 1

³⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 55.

³¹ SCHOEMAKEROVÁ, Pamela; REESE, Stephen. *Mediating the Message*. USA: Longman, 1996. On-line dostupné zde: <http://chinhnghia.com/mediating-the-message.pdf> [citace: 2022-10-23]. s. 100.

³² SCHOEMAKEROVÁ, Pamela; REESE, Stephen. *Mediating the Message*. USA: Longman, 1996. On-line dostupné zde: <http://chinhnghia.com/mediating-the-message.pdf> [citace: 2022-10-23]. s. 103–104.

Mezi rutiny můžeme zařadit způsob výběru událostí do zpravodajství, praktiky sbírání informací a prezentace zpravodajských příběhů. Redakce se bez určitých rutin neobejdou, ty však mohou mít také negativní následky. Přílišným užíváním rutinních přístupů může být snížena schopnost flexibilně reagovat na neočekávané události. Rutiny také vedou k jisté předvídatelnosti zpravodajství a také k možnosti ovlivnění zpráv třetími subjekty.³³

2.1 Rutiny podle publika

Mediální obsahy bývají tvořeny jako produkty zacílené na konkrétní předem vybrané publikum. Takové publikum je však nejdříve třeba rozpoznat, popřípadě dokonce vytvořit. Vedoucí pracovníci mediálních domů tak musí uvažovat jako inzerenti a jejich snahou je hlavně prodat produkt.

Příjemci mají sklon se k oblíbeným formátům vracet, takže je důležité, aby se produkty opakovaly a aby se podobně zacílené produkty vzájemně příliš nelišily. Například bulvární deníky užívají napříč zeměmi velmi podobnou formu. Médii tímto postupem zajišťuje usnadnění práce, a především rychlou a pohodlnou cestu k zisku.³⁴

2.2 Rutiny podle mediální organizace

Každá mediální organizace si musí najít svoje způsoby, jakými bude efektivně pracovat. Potřebuje si vytvořit návyky, jakými bude shromažďovat a následně zpracovávat materiály, které se k žurnalistům dostanou. Fungování mediální organizace ovlivňuje povaha média, vnitřní organizační struktura, svou roli však hrají i technologické podmínky, kterými dané médium disponuje.³⁵

Hlavním cílem mediálních organizací je v současné době samozřejmě co největší ekonomický zisk. Žurnalisté tak čelí rostoucímu tlaku a tato skutečnost velmi často ovlivňuje jejich rozhodování. Zásadní moc v mediálních organizacích mají jejich vlastníci, kteří určují a prosazují politiku daného média. Ačkoli mohou být samotná média organizačně oddělena od větší korporátní organizace, jejíž jsou

³³ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 56–57.

³⁴ BURTON, Graeme a JIRÁK, Jan. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal, 2001. s. 109–110.

³⁵ SCHOEMAKEROVÁ, Pamela; REESE, Stephen. *Mediating the Message*. USA: Longman, 1996. Online dostupné zde: <http://chinhnghia.com/mediating-the-message.pdf> [citace: 2022-10-23]. s. 133

často součástí, obsah je stále nepřímo kontrolován skrze personální obsazování pozic a případnou (auto)cenzuru.³⁶

2.3 Rutiny podle zdrojů

Pro naši práci jsou z hlediska rutin nejdůležitější právě zdroje, jejich výběr a to, jaký prostor a obraz ve zprávách dostávají. Informační zdroje jsou pro tvorbu zpravodajství klíčové, protože mediální diskurz ve velké míře vychází právě od nich. Výběr zdrojů má značný vliv na výslednou podobu zpráv. Pro vztah médií ke společnosti je důležité zejména to, kdo má příležitost se prezentovat ve zpravodajství. Výběr těchto aktérů (podobně jako výběr samotných událostí do zpráv) podléhá přísné selekci. Ne všechny sociální skupiny, a tedy různé interpretace událostí, tak dostávají ve zpravodajství stejnou příležitost zastoupení, tímto problémem se zabývá sociologie zdrojů.³⁷

Novináři mají tendenci rutinně užívat omezený počet osvědčených zdrojů, často se jedná o oficiální zdroje s byrokratickým statutem, protože jsou snadno přístupné a jsou schopny poskytovat informace pravidelně. Nejvíce prostoru tedy zpravidla mají veřejně známí lidé, politici, úřady a odborníci na daná témata. Zároveň platí, že pokrytí obsahu zpravodajství je v prospěch těchto zdrojů. Běžní anonymní lidé (*vox populi* neboli *hlasy ulice*) se objevují v menší míře a jejich krátké promluvy slouží nejčastěji jako průzkum veřejného mínění. O své místo ve zpravodajství však usilují i jiné typy zdrojů, které chtějí své myšlenky dále šířit. Jedná se například o aktivistické organizace. Tyto skupiny však nemohou spoléhat na možnost rutinního přístupu, prostor do zpravodajství jim může zajistit performativní gesto či jiné narušení běžného řádu. Kvůli jejich neinstitucionálnímu statusu jsou ale často marginalizovány.³⁸

Jednotlivé zdroje informací nejsou tedy novináři vnímány stejně. Nicméně o konečném rozhodnutí, zda dostupné zdroje budou či nebudou použity, rozhodují právě oni. Žurnalisté jsou omezení nejen časem, ale také finančními prostředky, a tak

³⁶ SCHOEMAKEROVÁ, Pamela; REESE, Stephen. *Mediating the Message*. USA: Longman, 1996. On-line dostupné zde: <http://chinhnghia.com/mediating-the-message.pdf> [citace: 2022-10-23]. s. 165.

³⁷ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 78.

³⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. s. 80–85.

musí provádět co nejefektivnější rozhodnutí. O výběru vhodných zdrojů informací tedy rozhoduje řada faktorů. Čím více z nich konkrétní zdroj disponuje, tím má větší šanci se prosadit a být použit při tvorbě zpravodajství. Dle Huberta Ganse to jsou:

- Předchozí vhodnost. Pokud daný zdroj již v minulosti poskytl vhodné informace, je pravděpodobné, že bude vybrán znovu, případně se do budoucna může stát zdrojem pravidelným.
- Produktivita. Novináři posuzují zdroje na základě jejich schopnosti dodávat velké množství relevantních materiálů, a to v takové podobě, která od pracovníků médií vyžaduje co nejméně práce a času při následném zpracovávání.
- Spolehlivost. Žurnalisté preferují takové zdroje, jež poskytují informace, které již nepotřebují nadále ověřovat. Vybírány jsou zdroje obecně vnímány jako spolehlivé a které již svou spolehlivost potvrdily. Pokud se nicméně jedná o kontroverzní téma, od novinářů je očekáváno dodání dalších důkazů od alespoň dvou nezávislých zdrojů.
- Důvěryhodnost. Jestliže nemohou být informace rychle ověřeny, novináři využívají důvěryhodné zdroje, které se svými postoji nesnaží nikomu stranit a které podávají pravdivé a nezkreslené informace. Průběžně své zdroje hlídají a kontrolují a pamatují si, odkud dostali lživé informace. Ke zdrojům přechovávají nedůvěru. Zejména politici bývají z podstaty vnímání jako nedůvěryhodní poskytovatelé informací, protože v jejich zájmu není vždy poskytovat pravdu a protože nemusí být konzistentní ve svých postojích.
- Autorita. Novináři upřednostňují zdroje, které mají oficiální postavení a zodpovědnost. Jsou považovány za důvěryhodné, protože si ze své pozice nemohou dovolit otevřeně lhát. Jsou přesvědčivější, jelikož informace od nich jsou oficiálními stanovisky. V případě kontroverzních témat mohou žurnalisté používat authority jako svou obranu.
- Schopnost vyjádření. Od zdrojů se očekává, že budou schopny jasně, stručně vyjádřit pointu, a pokud možno to učiní co nejdramatičtěji.³⁹

³⁹ GANS, Hubert. *Deciding What's News*. Northwestern University Press. 2004. s. 128–131.

3. Seznámení se širším kontextem

V této kapitole se seznámíme s širším situačním a sociálním kontextem. Pokusíme se vysvětlit všechny důležité informace, které souvisí s naším zkoumaným tématem. Přiblížíme si kauzu, která je středem našeho zájmu. Charakterizujeme si oba sledované zpravodajské weby. Za důležité považujeme také představit si majitele zmíněných webů a jejich vazby na další odvětví.

3.1 Představení sledované mediální kauzy

K únikům toxických látek do řeky Bečvy mezi obcemi Choryně a Lhotka nad Bečvou v okrese Vsetín došlo na podzim roku 2020. Nejzávažnější nehoda se stala 20. září 2020. K dalším menším incidentům došlo 27. října, 24. listopadu a 2. prosince 2020.

Při prvním úniku chemikálií na řece Bečvě uhynulo přes 40 tun ryb a znečištěn byl celý říční ekosystém. Zasažen byl tok řeky o délce téměř 40 km. Dle výsledků rozborů vzorků vody stál za otravou prudce jedovatý kyanid. Jedy se do Bečvy podle vyšetřování policie dostaly v Juřince – místní části Valašského Meziříčí, kde ústí do řeky patnáctikilometrový kanál z průmyslové oblasti Tesla Rožnov. Na tento kanál je napojena firma Energoaqua, která provozuje čistírnu odpadních vod. Nedaleko také sídlí společnost DEZA, která však vinu ihned po únicích popřela.⁴⁰

Další úniky látek již neměly tak kritický dopad, k menšímu úhynu ryb došlo jen při poslední nehodě. V těchto případech došlo ke kontaminaci vody niklem, respektive dusitanovým dusíkem. U posledního úniku byla prokázána zvýšená hladina množství fosforu, dle závěru České inspekce životního prostředí však odebrané vzorky splňovaly limity. Ve všech případech toxické látky vytekly do Bečvy ze stejné výpustě.⁴¹

V dubnu 2021 bylo v Poslanecké sněmovně PČR schváleno zřízení devítičlenné vyšetřovací komise. Ta v září téhož roku zveřejnila závěrečnou zprávu, v níž zpochybnila práci České inspekce životního prostředí Brno a Olomouc. Kritizován byl

⁴⁰ On-line dostupné v audio podobě zde: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-becva-kyanid-otrava-ekologicka-katastrofa_2010220600_miz [citace: 2022-09-27].

⁴¹ On-line dostupné zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3238318-odpadni-voda-vypustena-pred-tydнем-do-becvy-splnovala-podle-inspekce-limity> [citace: 2022-09-27].

celkový postup úřadů bezprostředně po havárii, nekoordinovaný a neúčinný sběr vzorků vody i jejich samotný rozbor. Tehdejší ministr životního prostředí Richard Brabec (ANO) označil zprávu za zpolitizovanou a zmanipulovanou.⁴²

Policie v této věci v červnu 2021 obvinila společnost Energoaqua z Rožnova pod Radhoštěm a jejího ředitele Oldřicha Havelku. Ten se proti svému trestnímu stíhání pro nedostatek důkazů odvolal. Případ tak ani po dvou letech od prvního znečištění není uzavřen.⁴³

3.1.1 Společnost DEZA

Společnost DEZA, a.s. se zabývá zpracováním černouhelného dehtu, surového benzolu a vedlejších chemických látek vznikajících jako vedlejší produkty při koksování uhlí. První podnik vznikl již v roce 1892 v Ostravě. Nový závod byl vystavěn roku 1960 ve Valašském Meziříčí. V květnu roku 1999 byla společnost začleněna do holdingu Agrofert⁴⁴. Ten je od roku 2005 jediným akcionářem Dezy.⁴⁵

Deza dlouhodobě patřila k největším znečišťovatelům životního prostředí (zvláště ovzduší) v České republice. Vypouštěla pak zejména naftalen a rakovinotvorný benzen. Firma výrazně zainvestovala do ekologických opatření, a došlo tak ke značnému k omezení emisí.⁴⁶

3.2 Sledované on-line deníky

Pro naši analýzu jsme zvolili zpravodajské texty ze dvou významných on-line deníků – iDNES.cz a Seznam Zprávy.cz. Tyto deníky patří k nejčtenějším v České republice. Zároveň byly záměrně vybrány tak, aby měly odlišného vlastníka.

3.2.1 Charakteristika webu iDNES.cz

Zpravodajský portál iDNES.cz vznikl jako on-line obdoba tištěného deníku *Mladá fronta Dnes*. Je součástí mediální skupiny Mafra a v provozu je od 12. ledna

⁴² On-line dostupné zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3372846-vysetrovaci-komise-k-becve-zkritizovala-postup-i-rychlost-uradu> [citace: 2022-09-27].

⁴³ On-line dostupné zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3530615-od-otravy-becvy-uplynuly-dva-roky-o-vinikovi-stale-neni-jasno> [citace: 2022-09-27].

⁴⁴ Vlastněného Andrejem Babišem.

⁴⁵ On-line dostupné zde: <http://www.deza.cz/historie-spolecnosti> [citace: 2022-09-27].

⁴⁶ On-line dostupné zde: https://valassky.denik.cz/zpravy_region/tlak-lidi-zabral-deza-uz-naftalen-temer-nevypusti-20131113.html [citace: 2022-09-27].

1998. V současné době prezentuje nejen obsah převzatý právě z tisku, ale přináší také nepřetržitě aktualizované zprávy. Od roku 2015 je šéfredaktorkou Naděžda Petrová.⁴⁷

Největší prostor zaujímají domácí zprávy z České republiky, ze zahraničí či ekonomické a krimi zprávy. Významná je rovněž sportovní rubrika. Kromě zpravodajství můžeme na webu najít také magazíny se zaměřením na kulturu, bydlení, auta, technologie, cestování a podobně. Součástí iDNESu.cz je také web určený pro ženy *OnaDnes.cz* a bulvární stránka *Expres.cz*. Specifickou sekci je platforma *Blog.iDNES.cz*, která poskytuje příspěvatelům prostor pro zveřejnění vlastních článků a vyjádření názorů. Mezi blogery patří či patřili také někteří současní i bývalí politici (například Tomio Okamura nebo Jiří Paroubek). Od roku 2019 web přináší možnost stát se členem klubu iDNES Premium.

Podle dat z výzkumného projektu Netmonitor, který sleduje návštěvnost internetových stránek v České republice, byl iDNES.cz v roce 2021 třetím nejnavštěvovanějším zpravodajským webem. První místo patří portálu Seznam Zprávy.cz a na druhé místo se řadí Novinky.cz.⁴⁸

3.2.1.1 Představení majitele a vazeb

Z tištěných médií vydává Mafra kromě *Mladé fronty Dnes* také deník *Lidové noviny* (je také provozovatelem on-line varianty *lidovky.cz*) a týdeník *TÉMA*. Z bezplatných titulů je to pak deník *METRO* a týdeník *5 plus 2*. Do portfolia Mafry dále patří řada internetových stránek a lifestyleových a volnočasových časopisů (*Cosmopolitan*, *Pestrý svět*, *Žena a život* a další). Do skupiny dále patří také hudební televizní stanice *Óčko*, rádio *Impuls* a mobilní operátor *Mobil.cz*.⁴⁹

Od roku 1994 byl majoritním majitelem společnosti Mafra německý holding Rheinisch-bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft mbH. V červnu roku 2013 koupil Mafru koncern Agrofert vlastněný Andrejem Babišem, lídrem hnutí ANO. Existuje tedy majetkové propojení mezi webem iDNES.cz a společností DEZA.

⁴⁷ On-line dostupné zde: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?v=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet> [citace: 2022-09-27].

⁴⁸ On-line dostupné zde: <https://www.netmonitor.cz/online-data-ola> [citace: 2022-09-27].

⁴⁹ On-line dostupné zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1089933-babis-koupil-mafru-do-obsahu-novin-zasahovat-nebude-rika-jeho-mluvci> [citace: 2022-09-27].

Propojení majitele médií a aktivního politika v jedné osobě od počátku vzbuzovalo obavy a spekulace o možném ovlivňování médií Mafrý Andrejem Babišem v rámci předvolební kampaně (prodej Mafrý se uskutečnil jen krátce před říjnovými volbami do Poslanecké sněmovny 2013). Společnost Mafra vlastní i tiskárny, byl zde tedy pokus také o vytvoření horizontálního monopolu a zároveň také monopolu vertikálního, tedy snaha o vznik jakéhosi „multikanálového konglomerátu“⁵⁰, který by tentýž obsah distribuoval v různých formátech a prostřednictvím různých kanálů.

V roce 2016 byla v Poslanecké sněmovně schválena novela zákona o střetu zájmů (zákon č. 159/2006 Sb.), které se přezdívá „lex Babiš“. Novela některým veřejným funkcionářům (včetně členů vlády – Andrej Babiš byl v té době ministrem financí) zcela zakazuje vydávání periodického tisku a provozování rozhlasového i televizního vysílání. O on-line médiích se zákon nijak nevyjadřuje. Novela také funkcionářům, kteří vlastní minimálně 25% podíl v obchodní společnosti, znemožňuje účastnit se veřejných zakázek či čerpat některé dotace.⁵¹ Reakcí Andreje Babiše na tento zákon bylo v roce 2017 založení dvou svěrenských fondů (AB Private Trust I a II), do nichž vložil akcie svých firem SynBiol a Agrofert. Správci fondů se stali předseda představenstva holdingu Agrofert Zbyněk Průša a právník Alexej Bílek. Protektory jsou právník Václav Knotek a Monika Babišová, manželka Andreje Babiše. Tímto krokem se Babiš stal tzv. osobou „obmyšlenou“, oficiálně tedy nemá nad fondem přímou kontrolu a nemůže dávat žádné pokyny či cokoli ovlivňovat. Po ukončení správy nad svěrenským fondem však budou akcie navráceny původnímu majiteli.⁵²

3.2.2 Charakteristika webu Seznam Zprávy.cz

Zpravodajský web Seznam Zprávy.cz byl spuštěn v roce 2016 a jeho provozovatelem je firma Seznam.cz. Šéfredaktorem je od roku 2019 Jiří Kubík.⁵³

Seznam Zprávy přináší domácí i zahraniční zpravodajství, investigativní žurnalistiku, analýzy a komentáře. Součástí jsou také zprávy z oblasti byznysu,

⁵⁰ POLÁCH, Vladimír. *Mediální teorie a praxe 2013–2014: Babiš a internet*. In: POLÁCH, Vladimír a ZELENÁ, Pavla (eds.). *Mediální teorie a praxe 2013–2014*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. s. 6.

⁵¹ On-line dostupné zde: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-159> [citace: 2022-09-29].

⁵² On-line dostupné zde: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2028378-babis-prevedl-agrofert-do-sverenskeho-fondu-dohlizet-na-nej-bude-i-jeho-partnerka> [citace: 2022-09-29].

⁵³ On-line dostupné zde: <https://o.seznam.cz/o-nas/> [citace: 2022-09-27].

technologií, kultury a sportu. Redakce vydává také řadu podcastů (například *Vlevo dole* či *Ptám se já*), dalších audio obsahů (rozhovory a podobně) i autorské publicistické video pořady (mezi nejznámější patří *Šťastné pondělí* nebo *Terén*). Některé články existují zároveň v psané i audio verzi.

Jak jsme již uvedli výše, v současnosti se jedná o nejnavštěvovanější zpravodajský portál v České republice.

3.2.2.1 Představení majitele a vazeb

Programátor Ivo Lukačovič založil firmu Seznam.cz v roce 1996. V jejím čele zůstal do roku 2006, kdy vedení převzal Pavel Zima. V roce 2000 se ze Seznamu stala akciová společnost a švédská firma Spray Venrués odkoupila 30% podíl Seznamu. Tento podíl Lukačovič získal zpět v roce 2016, a znovu se tak stal stoprocentním majitelem.

Seznam vznikl jako první český internetový katalog (v té době podobný známému portálu *Yahoo!*). Postupně začaly přibývat další služby, v roce 1998 byly spuštěny bezplatná e-mailová služba *Seznam Email* a portál *Novinky.cz*, který v té době fungoval jako server pro vkládání vlastních příspěvků. Až později se z něho stal významný zpravodajský web, jak ho známe dnes. V současné době patří do portfolia Seznamu více než 25 služeb, vedle samotné *Seznam Homepage* a *Vyhledávače* mezi nejznámější patří *Mapy.cz*, *Sreality.cz*, bulvární deník *Super.cz*, videoportál *Stream.cz* či *Sport.cz*. Mezi již zaniklé známé stránky patřili *Spoluzaci.cz* či *Lide.cz*. V roce 2018 bylo zahájeno vysílání *Televize Seznam*, která je zaměřena na dokumenty, filmy, seriály a pořady pro děti. Poskytuje také zpravodajství a některé pořady původně tvořené na web *Seznam Zprávy*.⁵⁴ Česká republika patřila dlouhou dobu mezi nemnoho zemí, ve kterých nebyl nejpoužívanějším internetovým vyhledávačem Google, ale právě *Seznam Vyhledávač*. Tento trend se ale otočil a v současnosti již drží první místo Google.

⁵⁴ On-line dostupné zde: <https://o.seznam.cz/o-nas/> [citace: 2022-10-03].

4. Analýza zpráv

V této kapitole si nejprve blíže představíme zkoumaný materiál, následně články podrobíme obsahové analýze. Nejdříve u každého z deníku analyzujeme titulky, které mají ve webovém prostředí obzvlášť důležitou funkci. Poté budeme sledovat konkrétní aspekty, které pomáhaly utvářet celkový mediální obraz dané kauzy. Provedeme také kvantitativní analýzu četnosti výskytu zmínek daných aspektů. Zjištěné informace následně okomentujeme a porovnáme oba deníky.

4.1 Charakteristika vybraných analyzovaných článků

Jak jsme již zmínili, v naší analýze budeme pracovat s články z on-line deníků iDNES.cz a Seznam Zprávy.cz s tématem úniků toxických látek do řeky Bečvy. Sledovali jsme texty o kauze od jejího začátku (od prvního úniku toxických látek v září 2020) po dobu zhruba jednoho roku.

K dispozici jsme měli celkem 144 článků vydaných od 21. 9. 2020 do 27. 10. 2021. Na webu iDNES.cz se za tu dobu objevilo 54 článků, z toho 4 v sekci *iDNES Premium* (exkluzivní placený obsah), které jsme do analýzy také zahrnuli. Více než polovina (29 zpráv) vyšla ještě v roce 2020, tedy během prvních tří měsíců našeho sledování kauzy. Seznam Zprávy.cz za stejné období uveřejnily celkem 90 zpráv na toto téma, z toho téměř polovinu (44 článků) taktéž v rozmezí od září do prosince 2020.

4.2 Analýza titulků

Jak jsme již zmínili výše, pro on-line média je role titulků výrazná, protože se s ním potenciální čtenář setkává nejdříve a na jeho základě se rozhoduje, zda si daný článek vůbec přečte. U každého z deníků budeme zvlášť sledovat titulky a analyzujeme jejich text.

Zaměříme se na to, zda redakce v titulcích označuje události na Bečvě za „katastrofu“, případně „tragédii“ či jiným podobným výrazem. Dále budeme sledovat, zda titulky obsahují hodnotící a expresivní výrazy a také výrazy s potenciálem ovlivnit čtenáře. Podíváme se rovněž na to, zda se v titulcích objevují výpovědi citovaných nebo parafrázovaných respondentů.

4.2.1 iDNES.cz

Na webu iDNES.cz jsme z celkových 54 titulků zaznamenali dohromady tři titulky, které kauzu označují za „havárii“, tedy pouze v 1,62 % ze všech analyzovaných zpráv.

Hodnotící adjektivum se objevilo pouze v jednom případě, když prodlužující se doba vyšetřování byla označena jako *nekonečné zjišťování*⁵⁵. Stejně tak jsme zaznamenali pouze jeden výskyt použití prostředku s potenciálem přesvědčit čtenáře rozkliknout článek – *Střet o Bečvu. Špinavá hra*⁵⁶ (zkráceno). Dále se v titulcích vyskytovaly výrazy jazykové aktualizace (*stopy míří do Rožnova, ve hře je trestní stíhání a otrava Bečvy vyvolává otazníky*), které však nepovažujeme za prostředky narušení objektivit zpravodajství, protože se v žurnalistických textech objevují běžně a nemají v tomto případě ovlivňovací potenciál.

V oblasti citací jsme zaznamenali 13 výskytů a ve všech případech se jednalo o citace nepřímé. Nejčastěji citovanou osobou byl v titulcích ministr Richard Brabec.

4.2.2 Seznam Zprávy.cz

Při analýze titulků z portálu Seznam Zprávy.cz se výrazové prostředky hodnotící únik toxických látek jako katastrofickou událost objevují ve 13 titulcích z celkových 90, to znamená v 14,44 % případů. Byly zde použity výrazy „tragédie“, „pohroma“ či „katastrofa“.

V oblasti prostředků s potenciálem pro ovlivnění čtenáře jsme zaznamenali výskyt celkem v 8 titulcích. Redakce Seznam Zpráv.cz se v jednom z titulků například snaží ovlivnit čtenáře k rozkliknutí článku – *Známe závěry Komise k Bečvě*⁵⁷. Objevují se zde také titulky naznačující snahu politiků z hnutí ANO zamezit vyšetřování –

⁵⁵ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/reka-becva-otrava-reky-soudni-znalec.A210303_100920_domaci_indr/ [citace: 2023-04-20].

⁵⁶ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-snemovni-komise-znecistenihavarie.A210920_111800_domaci_kuka [citace: 2023-04-20].

⁵⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zname-zavery-komise-k-becve-inspekce-pochybila-chybi-klicove-vzorky-174877> [citace: 2023-04-20].

*Brabec nechce dát z ruky zprávu, jak si po otravě Bečvy počínala inspekce*⁵⁸.

Nejvýrazněji narušuje objektivitu vyjadřování tento titulek z 10. 3. 2021:

*Faltýnek zařadoval. Těsně před hlasováním k Bečvě zatáhl za brzdu*⁵⁹

Hodnotící adjektiva byla užitá v souvislosti s vyšetřováním kauzy – vyjádření odborníka bylo označeno jako *mrazivé svědectví* a prodloužení termínu pro odevzdání klíčového posudku obdobně jako na druhém sledovaném webu *nekonečným příběhem*. V titulcích Seznam Zpráv.cz také redaktoři kladou otázky (*další havárie v Bečvě?* či *kdo bude pykat za otravu Bečvy?*). Stejně jako na iDNES.cz redaktoři i zde užívali prostředky jazykové aktualizace – např. *smyčka se utahuje*, *Bečva potřetí* či užití synekdochy v titulku *Jak předejít další „Bečvě“?*

Citovaná či parafrázovaná vyjádření jsme zaznamenali dohromady v 30 titulcích, tedy v celé třetině. Odkazováno bylo na výroky politiků, odborníků i hlasů z řad veřejnosti a očitých svědků události.

4.2.3 Srovnání

Z analýzy je patrné, že portál iDNES.cz neužíval systematicky takové titulky, které by měly za účel pomocí ovlivňovacích a přesvědčovacích jazykových prostředků zvyšovat návštěvnost. Titulky většinou splňovaly normy požadavků na objektivní zpravodajství, užitá jazykové prostředky měly subjektivní stylistické faktory, neobsahovaly expresivní a hodnotící výrazy. Titulky nesledovaly komerční zájmy média a nelze říci, že by sloužily k upoutání čtenářovy pozornosti senzačními nebo bulvárními obraty.

Druhé sledované médium, Seznam Zprávy.cz, ve větší míře v titulcích užívalo expresivní a hodnotící výrazové prostředky. Pro upoutání pozornosti byly také v titulcích používány otázky a hledání odpovědí na ně. První analyzované médium tento typ titulku nevyužil ani v jednom z případů. Mnohem častěji také v titulcích redakce používala citace a parafráze. Výběr těchto výroků byl mnohdy účelově

⁵⁸ ⁵⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/brabec-nechce-dat-z-ruky-zpravu-jak-si-po-otrave-becvy-pocinala-inspekce-157095> [citace: 2023-04-20].

⁵⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/faltynek-zauradoval-tesne-pred-hlasovanim-k-becve-zatahl-za-brzdu-146589> [citace: 2023-04-15].

vytržen z kontextu a užita jen taková část výpovědi, která přinášela emotivní vyjádření. I přesto jsme ale výrazové prostředky sloužící k přesvědčení čtenářů zaznamenali pouze u 8,89 % titulků, takže i v případě tohoto média převládaly titulky obsahující objektivní jazykové prostředky, a nedocházelo tak k systematickému ovlivňování čtenářů za účelem větší návštěvnosti webu.

4.3 Obsahová analýza

V samotné analýze budeme sledovat následující aspekty:

- společnost DEZA jako možný původce havárie,
- odborníci jako zdroje informací,
- politici a jejich vyjádření,
- názor veřejnosti („hlas lidu“).

Budeme analyzovat, jakými způsoby je o těchto tématech informováno, jak je vykreslován jejich mediální obraz. Poté provedeme srovnání obou médií a popíšeme případné rozdíly.

4.3.1 Společnost DEZA jako možný zdroj otravy

Firma DEZA byla od počátku jedním z podezřelých. Katastrofa byla od počátku mediálně velmi sledována a DEZA s ní byla spojována hned od prvního dne. Vyšetřování celého případu provázely různé pochybnosti a kontroverze. Vzhledem k propojení DEZY s tehdejšíím předsedou vlády Andrejem Babišem (a tedy možnému střetu zájmů), jsme se rozhodli sledovat, jak byl mediální obraz této společnosti v kontextu celé kauzy prezentován, jak se případně v průběhu času měnil, a zda se lišil v našich vybraných denících.

4.3.1.1 iDNES.cz

Celkově byla DEZA zmíněna v článcích zpravodajského deníku iDNES.cz 27×, tedy v polovině zpráv. Prakticky od prvního článku byla však jako možný původce otravy vyloučena.

„DEZA žádný únik nebezpečných látek neregistruje. Dnes proběhlo v naší společnosti místní šetření této události ze strany inspekce, která neshledala žádná pochybení. I z naší strany bylo provedeno opakované měření u vypouštěných vod. Veškeré

sledované hodnoty jsou v normálu a nepřekročily stanovené limity,“ řekl ČT Karel Hanzelka, mluvčí holdingu Agrofert, pod který DEZA spadá.⁶⁰

Právě spojitost DEZY s holdingem Agrofert a jejích vazbách na Andreje Babiše jsme zaznamenali v celkem 18 článcích.

iDNES.cz opakovaně ujišťoval své čtenáře o nevině DEZY, často s odkazem na vyjádření České inspekce životního prostředí.

Valašskomeziříčská chemička DEZA, která spadá pod koncern Agrofert, hned v pondělí popřela, že by znečištění šlo od ní. V úterý ji v tiskové zprávě vyloučila jako možného původce havárie i ČIŽP.⁶¹

Jakákoli možná vina DEZY byla tedy ve zprávách iDNES.cz opakovaně vylučována, a to ještě předtím, než k případu dalo jasné stanovisko policie a než byl znám výsledek znaleckého posudku.

Kriminalisté [...] z vyšetřování nevyloučili ani nedalekou chemičku DEZA. Zásadní je pro ně znalecký posudek, který by měl přispět k určení viníka.⁶² (zkráceno)

V článku *Za viníka kyanidů se nabízí 100 tisíc, starosta chce zrušit kanál do Bečvy* ze dne 27. listopadu 2020⁶³ web iDNES.cz popírá, že by viníkem otravy řeky Bečvy mohla být firma DEZA z toho důvodu, že kyanid, kterým byly ryby otráveny, unikl z jiné výpusti, než jakou DEZA využívá. Zároveň je poukázáno na to, že na tuto výпуст je napojena rožnovská Tesla, a že tedy znečištění pocházelo pravděpodobně právě z této firmy.

Dále byla na iDNES dne 2. prosince 2020 uveřejněna zpráva *V Bečvě se zase objevilo znečištění, možná pochází z čistírny odpadních vod⁶⁴*, která upozorňuje na

⁶⁰ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/uhyn-ryb-reka-becva-valasske-mezirici-hustopece-lipnik.A200921_090540_zlin-zpravy_ras [citace: 2023-03-11].

⁶¹ ⁶¹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/puvodce-kyanid-becva-uhynule-ryby.A200926_125608_zlin-zpravy_bse [citace: 2023-03-11].

⁶² On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-kyanidy-jednani-valasske-mezirici-starosta-strzinek-ministr-brabec.A201127_125929_zlin-zpravy_ras [citace: 2023-03-11].

⁶³ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-kyanidy-jednani-valasske-mezirici-starosta-strzinek-ministr-brabec.A201127_125929_zlin-zpravy_ras [citace: 2023-03-11].

⁶⁴ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlinsky-kraj-valasske-mezirici-becva-otrava-ryb-unik-nebezpecnych-latek-ekologicka-havarie.A201202_102922_zlin-zpravy_ppr [citace: 2023-03-15].

další znečištění Bečvy. Událost je v tomto médiu prezentována jako jedna z dalších katastrof. Je také zmíněno, že se jednalo o únik ze stejné výpusti jako při předchozích znečištěních. Zároveň je také poukázáno na firmy Tesla a Energoaqua. Tato havárie však v žádném případě nedosahovala rozměrů nehody ze září. V tomto případě byl znečištěn úsek řeky dlouhý zhruba 20 metrů a byly nalezeny tři uhynulé ryby, které však byly pravděpodobně mrtvé již několik dní.

Bagatelizováno bylo také samotné nakládání s kyanidy v DEZE. Zatímco na začátku vedení společnosti výskyt této látky zcela odmítalo, později se ukázalo, že se v DEZE kyanidy opravdu vyskytují. Deník iDNES.cz však pouze cituje tehdejšího mluvčího Agrofertu Karla Hanzelku, podle něhož se kyanidy v DEZE sice v odpadních vodách vyskytují, ale pouze ve stopovém množství, a navíc v méně toxické formě. Biochemik Marek Petřivalský z Univerzity Palackého v Olomouci však analýzou došel k závěru, že se v DEZE ve skutečnosti může vyskytovat mnohem větší množství tohoto jedu⁶⁵. Web iDNES však s touto informací nijak dále nepracuje a stále se odkazuje na vyjádření Agrofertu. Na Petřivalského zjištění zareagoval takto, stále ještě (!) před zveřejněním znaleckého posudku a před uzavřením případu policií.

*Vědec Univerzity Palackého znovu ukázal na chemičku DEZA, která byla přitom oficiálně podezření zproštěna.*⁶⁶

4.3.1.2 Seznam Zprávy.cz

Seznam Zprávy o DEZE psaly v 55 zprávách z celkových 90, což znamená v 61 %. Na začátku je DEZA také vyloučena jako možný viník a jako zdroj této informace je uvedena rovněž Česká inspekce životního prostředí. Již několik dní po havárii je však v jedné ze zpráv uvedeno, že na DEZU *padlo největší podezření*.

Postoj redaktorů Seznam Zpráv k této instituci se celkově proměnil. Postupem času upozorňují na různé nejasnosti a pochybení v práci ČIŽP. Zpochybňují a kritizují její postupy. Například opakovaně poukazují na nedostatečný

⁶⁵ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanid-vysetrovani-informacni-embargo-inspekce-deza-vedec.A201023_578176_olomouc-zpravy_stk [citace: 2023-03-11].

⁶⁶ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-chemikalie-voda-otrava-valasske-mezirici.A201027_142532_zlin-zpravy_pp [citace: 2023-03-11].

a nesprávně provedený odběr vzorků vody kontaminované řeky či na skutečnost, že DEZA byla na začátku jako viník vyloučena, přitom pro to ale neexistovaly jasné důkazy.

...úřady v čele s Českou inspekcí životního prostředí dlouhodobě mlží, kde a jaké vzorky vody nabraly.⁶⁷ (zkráceno)

Jak došli k závěru, že DEZA nemůže být původcem katastrofy, však inspektoři neujasnili.⁶⁸

Seznam Zprávy.cz velmi často upozorňují na majetkové propojení DEZY s Agrofertem a Andrejem Babišem, tato spojitost je připomenuta prakticky při každé zmínce o DEZE.

Podle některých indicií by původcem jedů mohla být i valašskomeziříčská chemička DEZA ze skupiny Agrofert, jejímž skutečným majitelem je nynější premiér a šéf hnutí ANO Andrej Babiš.⁶⁹

Dalším často se opakujícím tématem byl pro Seznam Zprávy kyanid. Hned ten samý den (24. září 2020), kdy vyšlo najevo, že ryby otrávil právě tento jed, upozornily na to, že kyanidy se v DEZE vyskytují a že sama firma to již v minulosti přiznala.

Kyanidy zmiňoval v lednu 2018 ve svém úvodníku šéf firmy DEZA Zdeněk Průša.⁷⁰

Portál Seznam Zprávy tuto informaci opakovaně připomínal.

Reportéři oslovili devět firem. (...) S kyanidy pracuje jen chemička DEZA.⁷¹ (zkráceno)

⁶⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/totalni-diletanstvi-kritizuje-vysetrovani-havarie-na-becve-expert-138426> [citace: 2023-03-11].

⁶⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-misto-ekologicke-katastrofy-brabec-nejel-nebyl-duvod-rika-mluvci-121436> [citace: 2023-03-12].

⁶⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/brabec-nechce-dat-z-ruky-zpravu-jak-si-po-otrave-becvy-pocinala-inspekce-157095> [citace: 2023-03-11].

⁷⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tuny-ryb-v-becve-zabil-kyanid-chemicka-agrofertu-na-vine-neni-121324> [citace: 2023-03-11].

⁷¹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jako-cernobyl-rybare-brnely-ruce-lidem-vadi-nejasnosti-po-havarii-v-becve-121844> [citace: 2023-03-11].

Ta⁷² přitom při výrobě nakládá s kyanidy a ročně jich do řeky legálně vypouští desítky kilogramů.⁷³

Seznam Zprávy často užívaly ve svých textech hodnocení. Babišův koncern Agrofert například označují za *impérium*, celou kauzu opakovaně popisují jako *největší ekologickou havárii v novodobé historii ČR* a o DEZE referují jako o *jednom z největších znečišťovatelů životního prostředí*.

4.3.1.3 Srovnání

V kvantitativním srovnání jsme zaznamenali více zmínek o DEZE na Seznam Zprávách, a to o 11 %. Zatímco iDNES psal o DEZE v polovině analyzovaných článků, u druhého sledovaného média to bylo přes 60 %.

Graf 2

Největší rozdíly ve srovnávaných denících jsme u tohoto tématu našli v pojetí informování o kyanidech a také v postoji k České inspekci životního prostředí. Seznam Zprávy mnohem více kriticky pracovaly se známými informacemi, často upozorňovaly na různé nejasnosti a pochybení. Mnohem více také aktivně vyvíjely snahu o vlastní investigaci – například přinášely více rozhovorů s odborníky

⁷² DEZA (pozn.)

⁷³ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becivy-ohrozila-obyvatele-vysetrovani-nahrava-vinikovi-tvrdi-experti-129442> [citace: 2023-03-11].

či oslovovaly jednotlivé firmy s dotazy. V některých případech šlo ale dle našeho názoru spíše o pouhé spekulace a některé informace byly v prakticky stejném znění několikrát opakovány.

Významný rozdíl jsme také zaznamenali u informování o nehodě, která se v DEZE stala v den znečištění řeky. Informace o tom, že k nějakému incidentu v DEZE vůbec došlo, však vyšly najevo až v listopadu 2020, tedy až dva měsíce po největším úniku toxických látek do Bečvy. Na tuto skutečnost upozornil jako první Deník Referendum.⁷⁴ Ten se celé kauze dlouhodobě věnuje a vyvíjí investigaci, která přináší informace objasňující okolnosti případu.

Zatímco redaktoři iDNES pracovali s oficiálním vyjádřením vedení DEZY, tedy že šlo o *provozní událost, která neměla charakter havárie a z podstaty nemohla být příčinou otravy ryb v Bečvě*⁷⁵, Seznam Zprávy označení provozní událost použily v uvozovkách a o tomto incidentu referovaly jako o *havárii a nehodě*.

*Svědci přiznávají, že 20. září došlo v továrně DEZA k nehodě, mluvčí hovoří o „provozní události“.*⁷⁶

S odkazem právě na Deník Referendum použily Seznam Zprávy jako zdroj svědectví zaměstnance DEZY, který u této události osobně byl. Ten potvrdil, že se s největší pravděpodobností jednalo o nehodu způsobenou lidským pochybením. Web iDNES však tohoto svědka vůbec nezmiňuje.

Oba servery označují incident za havárii či nehodu, nicméně i zde jsme mohli najít rozdíly. iDNES nepochybně, že nastalá událost je velkou ekologickou katastrofou, avšak do jisté míry relativizuje její význam tím, že přináší informace o tom, že Bečva v minulosti byla již mnohokrát kontaminována a vždy se podařilo obnovit život v ní. Ve srovnání s články ze Seznam Zpráv nahlíží tedy i v tomto případě optimističtěji na obnovení čistoty řeky (resp. života v ní) v budoucnosti.

⁷⁴ On-line dostupné zde: <https://denikreferendum.cz/clanek/32010-odhaleno-v-den-otravy-becvy-se-v-deze-stala-havarie-proc-zustala-utajena> [citace: 2023-03-18].

⁷⁵ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-havarie-brabec-otrava-jed-deza-reka-ryby-pena-kyanid-media-ministr-zivotni-prostredi.A201202_161825_domaci_remy [citace: 2023-03-15].

⁷⁶ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/v-deze-doslo-v-noci-pred-otravou-becvy-k-havarii-tvrdi-svedek-131809> [citace: 2023-03-15].

V celkovém srovnání web Seznam Zprávy o kauze informuje častěji, dává prostor k vyjádření více stranám. Nově zjištěná fakta dává do kontextu a odkazuje na ně v dalších textech. DEZU zpočátku jako původce nehody odmítá, postupem času se ale na základě získaných informací zvyšuje množství zpráv zpochybňujících toto tvrzení.

Na druhé straně iDNES.cz více pracuje s oficiálními vyjádřeními a neupozorňuje v takové míře na různé nejasnosti a pochybení. Řadu prokázaných informací buď nezmiňuje vůbec, nebo je nějakým způsobem bagatelizuje (například v případě kyanidů nebo o událostech v DEZE v den havárie). Častěji také poukazuje na ostatní firmy ve svém okolí a snaží se hledat důkazy, že za znečištěním stojí právě ony (Energoaqua, případně Tesla). DEZA jako možný viník je prakticky při každé zmínce vyloučena.

Redaktoři Seznam Zpráv byli v informování o případu v souvislosti s firmou DEZA expresivnější, mnohdy emocionálnější. Články zveřejněné na iDNES.cz působí více neutrálně a nedochází k porušování zásad neutrální jazykové prezentace zpravodajství. O případu však nereferují v plném rozsahu. Taková fakta, která by mohla negativně vykreslit DEZU, případně i majitele média Andreje Babiše, jsou vynechána a zamlčena.

4.3.2 Role odborníků jako zdroje informací

Z řady odborníků byli nejčastěji jako zdroje informací citováni zástupci různých organizací a úřadů, vědci, případně vedoucí pracovníci společností, které sídlí v blízkosti Bečvy. Důležitou roli ve vyšetřování měl také soudní znalec a ekolog Jiří Klicpera.

Vyjádření oslovených expertů může mít persvazivní potenciál. Z pozice autority a erudovanosti vzniká totiž dojem, že zohledňují všechna známá fakta a na věc nahlíží nezaujatě. Volba těchto specialistů však může vést k přiklánění se k jedné ze stran, případně přinést pozitivní či negativní hodnocení.

Provedeme analýzu, abychom zjistili, zda se lišil výběr zdrojů informací ze strany oslovených odborníků a zda docházelo z jejich strany ke stranění či nikoli.

4.3.2.1 iDNES.cz

V deníku iDNES.cz se nejčastěji objevovala sdělení České inspekce životního prostředí, konkrétně skrze mluvčí Radku Nastoupilovou. Ačkoli deník zveřejňuje i negativní vyjádření na adresu této instituce a jejího možného pochybení, obraz ČIŽP je zde podepřen apelem na autoritu a kritika je často označována za „domněnky“.

Na možnou vinu DEZY ze strany vědců jako první upozornil na diskusním webu dzurnal.cz biochemik Marek Petřivalský z Univerzity Palackého v Olomouci. *„Je evidentní, že provozem odpadních vod firmy DEZA ročně prochází řádově tuny kyanidů, tedy množství schopné totálně otrávit několik velkých řek.“⁷⁷*

iDNES.cz přináší závěry jeho analýzy, ale zároveň zpochybňuje jejich relevanci zmínkou, že *DEZA přitom byla oficiálně zproštěna viny.*

Dále bylo zveřejněno vyjádření odborníků z Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK). Ti provedli průzkum v řece Bečvě a došli k (podle redaktorů) iDNES k *překvapivému výsledku.*⁷⁸ Otravu Bečvy totiž přežily některé vzácné druhy živočichů. K této organizaci se portál vrací ještě jednou v článku *Většina druhů ryb v otrávené Bečvě přežila, podle expertů jí vrátí život*⁷⁹ z 22. prosince 2020, v němž experti přináší pozitivní zjištění o tom, že značné množství ryb v řece znečištění přežilo, a život v Bečvě tak bude obnoven.

Důležitou osobou celého vyšetřování byl soudní znalec Jiří Klicpera, který vypracovával znalecký posudek pro policii. Klicpera opakovaně prodlužoval dobu pro zhotovení posudku pro nedostatek podkladů a komplikace kvůli tehdejšímu koronavirovým opatřením. Nicméně ještě před zveřejněním tohoto posudku se k případu vyjádřil v České televizi. Redakce iDNES.cz použila jeho komentář v titulku:

⁷⁷ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanid-vysetrovani-informacni-embargo-inspekce-deza-vedec.A201023_578176_olomouc-zpravy_stk [citace: 2023-04-15].

⁷⁸ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanidy-pruzkum-mlzi-velevrub-agentura-ochrany-prirody-a-krajiny.A201124_120103_olomouc-zpravy_stk [citace: 2023-04-15].

⁷⁹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanidy-biodiverzita-ryby.A201222_133155_olomouc-zpravy_dik [citace: 2023-04-15].

Za otravu Bečvy nemůže chemička DEZA, řekl znalec. Viníka už zná⁸⁰

Klicperovo vyloučení DEZY jako možného viníka přináší iDNES.cz opakovaně.

V samotném posudku pak Klicpera podezřívá rožnovskou firmu Energoaqua. Dle ředitele této firmy však důkazy znalec nemá. V článku, který přináší informaci o dokončení posudku, iDNES.cz zveřejnil reklamu, která má bulvární vyznění:

Kdo otrávil Bečvu? Detaily závěrů znalce už zítra v MF DNES⁸¹

Soudního znalce a jeho postupy kritizovali kromě ředitele firmy Energoaqua Oldřicha Havelky také někteří politici. Hana Ančincová (Piráti) označila jeho chování za *rozpačité a za nešťastný⁸²* považovala fakt, že se ke kauze do médií vyjadřoval před uveřejněním oficiálního postoje úřadů.

4.3.2.2 Seznam Zprávy.cz

Česká inspekce životního prostředí je i na tomto webu velmi často zmiňovanou institucí. Zpočátku byly tématem zpráv především následky nehody. Web například upozorňuje, že právě dle ČIŽP se *havárie s tak masivním úhynem ryb vyskytuje pouze ojediněle, zhruba jednou za deset let.⁸³* Později web v souladu s vyjádřením dalších expertů přebírá kritiku ČIŽP a upozorňuje na její chyby. V souvislosti s ČIŽP je v jedné ze zpráv připomenuta její spojitost s ministerstvem.

Inspekce spadá pod ministerstvo životního prostředí, které její postup při řešení havárie označilo za standardní.⁸⁴

Seznam Zprávy přináší zjištění docenta Petřivalského opakovaně a výsledky jeho odborných textů jsou doplněny ještě o závěry několika bakalářských prací, které se věnovaly tématu kyanidu a nakládání s odpady v DEZE. Marek Petřivalský

⁸⁰ On-line dostupné zde: Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becva-reka-deza-soudni-znalec.A210202_061851_domaci_klf [citace: 2023-04-15].

⁸¹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/obecna-otrava-reka-jed-ryby-vlada-poslanci.A210504_140316_domaci_maka [citace: 2023-04-15].

⁸² On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/obecna-otrava-reka-ekologicka-katastrofa-otrava-kyanidy-energuaqua-deza-zivotni-prostredi-udalost-dne.A210901_181940_domaci_idvs [citace: 2023-04-15].

⁸³ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/katastrofa-na-becve-nekonci-neznama-chemikalie-dal-zabiji-desitky-tisic-ryb-120937> [citace: 2023-04-15].

⁸⁴ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/stopy-vedou-az-do-roznova-kyanid-pritekl-do-becvy-dlouhym-potrubicim-121925> [citace: 2023-04-15].

kritizoval postupy inspektorů jako chybné a otravu od počátku spojoval s firmou DEZA. Pro Seznam Zprávy uvedl své stanovisko:

„Můj názor je jasný – hlavním podezřelým je DEZA, ale prokázat to už nijak nepůjde, pokud se k tomu někdo nepřizná.“⁸⁵ (zkráceno)

Web také přináší výsledky průzkumu expertů AOPK. Podobně jako iDNES.cz přináší (podle vyjádření odborníků) pozitivní a překvapivý nález, že v Bečvě přežili vzácní mlži a také část ryb.

Na Seznam Zprávách je několikrát zmiňováno odkládání termínu pro odevzdání znaleckého posudku. Redaktoři tuto skutečnost označovali hodnotícími výrazy: *nekonečný příběh, vyšetřování vyznívá do ztracena a neúměrně se protahuje*. Na Klicperovo odmítání DEZY jako viníka je pohlíženo kriticky a je připomínáno, že pro vyloučení této firmy nejsou žádné jasné důkazy. Zároveň ostatní odborníci upozorňují, že Klicpera má dle zákona jako soudní znalec povinnost mlčenlivosti, a jeho předčasná vyjádření pro média tedy nejsou žádoucí. Web cituje soudního znalce Martina Bakeše, který by zvolil jiný postup než Jiří Klicpera:

„Za sebe bych do médií, a zvláště v tak sledované kauze, žádné komentáře neposkytoval. To je nejbezpečnější cesta z mého pohledu.“⁸⁶ (zkráceno)

Dále Seznam Zprávy přináší kritiku tohoto posudku, citují např. ředitele obviněné Energoaquy Havelku a také profesora Ivana Holoubka z Masarykovy univerzity v Brně.

Právě na odborníka na toxické látky v životním prostředí Holoubka bylo z řad vědců na tomto webu často odkazováno. Opakovaně se kriticky vyjadřoval k postupům ČIŽP, práci Klicpery i nejasnosti ohledně odběru vzorků z řeky. Zaujímá také skeptické stanovisko k tomu, zda bude viník vůbec někdy vypátrán. Holoubek, kterého si ČIŽP najala, aby zhodnotil vzorky, neobviňuje žádnou konkrétní firmu. Poukazuje však na chyby, ke kterým ve vyšetřování došlo.

⁸⁵ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becivy-ohrozila-obyvatele-vysetrovani-nahrava-vinikovi-tvrdi-experti-129442> [citace: 2023-04-15].

⁸⁶ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rekl-ze-becvu-neotravila-deza-ted-kvuli-tomu-znalce-vysetruje-police-140469> [citace: 2023-04-15].

Seznam Zprávy přinesly s tímto vědcem rozhovor. Redaktoři jeho vyjádření označili expresivně jako *mrazivé svědectví*. Dle tohoto odborníka *chybí jednoznačné vodítko a klíčové vzorky vody*, došlo k *fatálním chybám* a nedostatečný odběr vzorků označuje za totální diletantství. Kriticky se Holoubek vyjádřil o odkládání termínu na vypracování posudku:

„Vím jen, že vyhotovení posudku bylo odložené o další tři měsíce. Co jsem řekl vám, lze podle mě konstatovat za týden, když si k tomu člověk sedne.“⁸⁷ (zkráceno)

Redakce se však obrátila i na další odborníky. Všichni jimi oslovení vědci se shodují, že vyšetřování provázela řada nesrovnalostí. Jako hlavního podezřelého označují firmu DEZA i přes to, že s přibývajícím časem od nehody není prakticky možné viníka dopátrat. Jako problematické označují výroky ministra Brabce, pozdní odběr vzorků i fakt, že oznámení o tom, že řeku otrávil kyanid, přišlo až po čtyřech dnech, a byla tedy ohrožena bezpečnost místních obyvatel. Seznam Zprávy také citují expresivní vyjádření experta a předsedu představenstva jedné z výzkumných společností Tomáše Ocelky:

„Mám neblahé tušení, že neřešení takových havárií může být běžnou praxí v autoritářských režimech po celém světě.“⁸⁸ (zkráceno)

Seznam Zprávy u výpovědí užívají apel na autority, když o oslovených společnostech referují jako o *renomovaných firmách*, zmiňují jejich *specializované laboratoře a 25 let praxe v oboru*. Oslovené vědce označují redaktoři hodnotícím adjektivem jako *„špičkové chemiky“*.⁸⁹

Redakce přinesla také popis dvou pokusů, které byly na Bečvě provedeny a které měly odhalit, odkud se kyanid do řeky dostal, a tím pomoci odhalit viníka.

⁸⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mrazive-svedectvi-o-becve-klicove-vzorky-vody-chybi-rika-odbornik-138508> [citace: 2023-04-15].

⁸⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becvy-ohrozila-obyvatele-vysetrovani-nahrava-vinikovi-tvrdi-experti-129442> [citace: 2023-04-15].

⁸⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becvy-ohrozila-obyvatele-vysetrovani-nahrava-vinikovi-tvrdi-experti-129442> [citace: 2023-04-15].

První pokus provedl soudní znalec Jiří Klicpera ve spolupráci s policií. Za druhým pokusem stáli vědci společně s rybáři.⁹⁰

4.3.2.3 Srovnání

Nejčastěji zmiňovanou institucí byla v obou denících Česká inspekce životního prostředí. Zpočátku na ni bylo nahlíženo podobným způsobem, s postupem času ale Seznam Zprávy častěji poukazovaly na pochybení inspekce a nejasnosti ohledně vyšetřování.

Seznam Zprávy častěji přejímaly hodnotící a expresivní vyjádření vědců. S velkými rozdíly bylo informováno o zjištěních docenta Petřivalského. Zatímco Seznam Zprávy ho citovaly opakovaně v několika různých článcích a jeho výzkum opíraly i o další vědecké práce, iDNES.cz relevantnost výsledků jeho šetření snižuje komentářem, že DEZA už byla oficiálně vyloučena jako možný zdroj kyanidu.

Stejně bylo diametrálně odlišně nahlíženo na názory profesora Holoubka. Redakce deníku iDNES.cz o něm přináší pouze jednu zmínku. Seznam Zprávy přinesly samostatný článek s rozhovorem s tímto vědcem a jeho názory jsou zmiňovány v několika zprávách. Citována je i jeho kritika a expresivní vyjádření na adresu ČIŽP.

O Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR bylo informováno v podobném duchu. Tato organizace byla spojována s pozitivními zjištěními o životě v Bečvě.

Oba weby se také často věnovaly soudnímu znalci Jiřímu Klicperovi. Shodně upozorňovaly na jeho posouvání termínu pro vypracování posudku a také shodně přinesly kritiku, které čelil ze strany politiků i dalších vědců. Seznam Zprávy to však dělaly ve vyšší míře a citovaly expresivnější vyjádření.

O monitorovacích pokusech také přinesla informaci obě média, Seznam Zprávy ale jasněji vysvětlily, k čemu měly pokusy sloužit. iDNES.cz na druhé straně upozorňoval na to, že dle ČIŽP mohl druhý z pokusů porušovat vodní zákon, a tím zpochybňoval jeho přínos.

⁹⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chaoticka-a-tendencni-inspekce-zkritizovala-poslaneckou-zpravu-k-becve-176061> [citace: 2023-04-15].

Role a mediální obraz vědců a odborníků se na námi analyzovaných seveřech lišil. iDNES.cz v mnohem menší míře přinášel vyjádření dalších expertů, nejčastěji pouze citoval ČIŽP a využíval ji jako autoritu pro podporu správnosti sdělení. Druhý web vyvíjel častěji vlastní aktivitu, přinášel komentáře vybraných oslovených odborníků. Redakce Seznam Zpráv však mnohdy přinášela i takové články, jejichž hlavním účelem bylo skrze apel na autoritu citovaných vědců zpochybňovat průběh i výsledky vyšetřování.

4.3.3 Vyjádření politiků

Nejvýraznější politickou postavou spojenou s případem byl Richard Brabec. Ten byl v době otravy ministrem životního prostředí a zároveň v minulosti působil jako ředitel společnosti Lovochemie, spadající rovněž do holdingu Agrofert. V článcích v obou denících byl nejčastěji zmiňován a citován. Jak jsme již zmínili, nepopiratelnou vazbu na celou kauzu měl také Andrej Babiš, a to z pozice tehdejšího premiéra a zároveň osoby s majetkovou vazbou na Agrofert (a tedy i DEZU) i skupinu Mafra. V naší analýze budeme sledovat mediální obraz právě těchto dvou politiků, jejich vyjádření a postoje k dané kauze v průběhu času. Zaměříme se také na to, kolik oba deníky poskytly prostoru pro vyjádření tehdejší opozici.

4.3.3.1 iDNES.cz

4.3.3.1.1 Richard Brabec

Na webu iDNES.cz se objevily celé citované příspěvky z twitterového účtu Richarda Brabce. Nešlo tedy přímo o vyjádření pro dané médium, ale o prezentaci postojů vycházejících primárně od tehdejšího ministra životního prostředí. Brabec se ve svých vyjádřeních často opíral o Českou inspekci životního prostředí, případně Policii České republiky. Vyjadřoval důvěru a podporu těmto subjektům a vyjadřoval důvěru v brzké odhalení viníka znečištění řeky.

„Teď, když víme, že šlo o kyanidy, věříme, že najít zdroj znečištění bude otázkou hodin,“ dodal.⁹¹

⁹¹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/puvodce-kyanid-becva-uhynule-ryby.A200926_125608_zlin-zpravy_bse [citace: 2023-03-25].

Později se však jeho postoj proměnil a sám začal být kritický k déle vyšetřování. Zároveň uvedl, že informační embargo na případ bylo uvaleno na žádost policie. Ta to však později popřela. Opakovaně také poukazoval na firmu Tesla jako pravděpodobného původce otravy a DEZU na základě informací od ČIŽP a policie vyloučil. Čelil tlaku ze strany opozice a zdůraznil, že vyzval orgány k urychlení vyšetřování. Výzvu k rezignaci od opozičních poslanců odmítl, protože podle něho neexistovalo pochybení ani z jeho strany, ani jeho resortu. Velmi emotivně reagoval na návrh o zřízení vyšetřovací komise v Poslanecké sněmovně.

Brabec přísahal na zdraví blízkých, že nebrání vyšetřování otravy Bečvy. (...) Poslanci podle něj ale musí respektovat, že stále probíhá policejní vyšetřování.⁹² (zkráceno)

Portál také přebral z Brabcova twitterového účtu expresivní vyjádření na adresu zjištění této vyšetřovací komise.

„Je s podivem, že média mají k dispozici zpolitizovanou zprávu zpolitizované sněmovní vyšetřovací komise dříve, než je oficiálně zveřejněna. To je jasným důkazem, že jde o politické zadání načasované těsně před volbami,“ tweetoval.⁹³

Celou situaci pak následně na tiskové konferenci označil za „špinavou hru“.

Richard Brabec na webu iDNES.cz dostával obraz rozhodného aktivního politika, který pro případ dělá vše, co je v jeho silách. Opakovaně uváděl, že by viník měl být potrestán, a to horní hranicí sankcí. Také vyzval k trvalému monitoringu vody a plánoval také zhotovení celostátního seznamu výpustí, které by mohly potenciálně vypouštět znečišťující či škodlivé látky. Po řediteli ČIŽP požadoval zlepšení a zefektivnění jejich postupů. iDNES.cz také zmiňuje, že právě Brabec uvedl, že ministerstvo životního prostředí společně s ministerstvem zemědělství dají rybářům na obnovu života v Bečvě 7,5 milionu korun. Jeho role je v tomto kontextu tedy hodnocena pozitivně.

⁹² On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becvy-snemovna-vysetrovaci-komise.A210310_091703_domaci_kop [citace: 2023-03-25].

⁹³ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-snemovni-komise-znecistenihavarie.A210920_111800_domaci_kuka [citace: 2023-03-25].

4.3.3.1.2 Andrej Babiš

Babišovo jméno se sice v článkách objevuje, ale většinou pouze v souvislosti s jeho majetkovou vazbou na ostatní subjekty kauzy. Tehdejší předseda vlády se k celé kauze příliš nevyjadřoval, a nedostávalo se mu tak velkého množství mediálního prostoru.

Když se ho při interpelacích v Poslanecké sněmovně poslanec za ODS Stanislav Blaha na případ ptal, odpověděl útočně a opozičního politika dokonce vyzval ke změření IQ. Redaktoři iDNES.cz Babišovu reakci označili expresivním výrazem *Babiš se pustil do poslance ODS*.

Babiš mu opáčil, že to je jedna z dalších – a podle premiéra vylhaných – akcí s cílem poukázat na něj a na holding Agrofert. „Nechte si změřit IQ, protože ty vaše otázky jsou bez komentáře,“ opáčil poslanci ODS.⁹⁴

Dále byl Andrej Babiš v souvislosti kauzou zmíněn, když svůj návrh na zmrazení platů politiků prosadil v den zveřejnění závěrečné zprávy sněmovní vyšetřovací komise, která měla objasnit okolnosti případu. Opozice označila tuto skutečnost za Babišův pokus o odpoutání pozornosti od Bečvy. Někdejší premiér však nedostal prostor pro vyjádření.

4.3.3.1.3 Opozice

Nejčastěji zmiňovaným opozičním politikem ve spojitosti s kauzou byl na portále iDNES.cz poslanec za STAN Petr Gazdík. Dále z řad tehdejší opozice prostor dostali předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová, poslanci ODS (Petr Fiala nebo Stanislav Blaha), Piráti (Mikuláš Ferjenčík, Hana Ančincová) a členové KDU-ČSL (Marian Jurečka, Jan Bartošek).

Web zmiňuje, že poté, co policie zveřejnila verzi, že se kyanid do řeky dostal pravděpodobně z areálu Tesla Rožnov, se politici omluvili DEZE za předchozí osočení. iDNES.cz převzal twitterový příspěvek s omluvou od Petra Gazdíka (STAN).

⁹⁴ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-otrava-becvy-kyanidem-brabec-vysetrovani.A201113_133646_domaci_kop [citace: 2023-04-01].

Později však opozice začala reagovat na dlouhé trvání vyšetřování a upozorňovat na nejasnosti. Poslanec Blaha (ODS) poté, co při interpelacích položil Babišovi otázku na Bečvu, napsal na svůj Twitter expresivní reakci, v níž naznačuje, že tehdejší premiér a jeho firma jsou viníkem otravy. Redaktoři iDNES.cz ho v článku citovali:

A k té výzvě na měření IQ. Půjdu rád, ale @AndrejBabis půjde se mnou. Jeho splašená reakce na otrávenou Bečvu mě utvrdila v tom, že národ by měl konečně černé na bílém vidět pravdu, kterou my ve sněmovně už dávno známe...⁹⁵

Opoziční poslanci dále ministra Brabce opakovaně vyzývali k rezignaci. Dle tehdejšího místopředsedy STANu Petra Gazdíka Brabec a celé ministerstvo *selhali, nebo kryli soukromou firmu*. Kauzu celkově označil za *selhání fungování institucí demokratického státu*.⁹⁶ Poslanec Mikuláš Ferjenčík (Piráti) okomentoval na Twitteru kauzu jako *průšvih ANOfertu*.⁹⁷

Opozice také navrhla zřízení sněmovní vyšetřovací komise, která měla mít za úkol zjistit správnost postupů úřadů a dalších institucí po znečištění Bečvy. Ve své závěrečné zprávě komise upozorňuje, že z výpusti u areálu DEZY nebyl po katastrofě odebrán vzorek vody, a také nekoordinovanost postupu jednotlivých úřadů. Česká inspekce životního prostředí se proti této zprávě ohradila a rozporovala její výsledky. Označila ji za *chaotickou a záměrně tendenční, politický kompilát nepřesných údajů a amatérskou snahu o rekonstrukci případu*. Komise podle ní neměla dostatek informací a času, navíc satiricky podotýká, že ač byla komise ustanovena na pět měsíců, kvůli byrokratickým záležitostem pracovala pouze dva měsíce. Místopředseda této komise a opoziční poslanec Marian Jurečka ve vyjádření pro iDNES.cz emotivně reagoval:

⁹⁵ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/interpelace-snemovna-babis-otravena-becva-covid-19-rychlodraha.A201112_141407_domaci_kop [citace: 2023-04-07].

⁹⁶ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kauza-becva-vyzva-k-rezignaci-ministra-brabec-zivotniho-prostredi.A201201_111637_domaci_kop [citace: 2023-04-07].

⁹⁷ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-snemovni-komise-znecistenihavarie.A210920_111800_domaci_kuka [citace: 2023-04-07].

„Vše je z jejich pohledu zalité sluncem! Ale přitom neumí odpovědět na to zásadní, (...) mají máslo na hlavě a jen hledají výmluvy!“⁹⁸ (zkráceno)

Po zveřejnění znaleckého posudku opozice zpochybnila důvěryhodnost policejního znalce, který ho vypracoval. iDNES.cz přineslo Gazdíkovu reakci na posudek, kdy ho expresivně označil za *součást mašinerie a zločinné spiknutí*. V tomtéž článku redaktoři citovali Pekarovou Adamovou a její kritiku vlády:

„Je třeba zjistit, kdo za celou ekologickou katastrofu může, ale zároveň i to, proč se vláda tak dlouho snaží celou kauzu zamést pod koberec“⁹⁹ (zkráceno)

4.3.3.2 Seznam Zprávy.cz

4.3.3.2.1 Richard Brabec

Seznam Zprávy hned při první zmínce o Brabcovi zdůrazňují, že na místo v den nehody z pozice ministra životního prostředí nepřišel, i když se jednalo o obrovskou ekologickou katastrofu. Poměrně ironicky až posměšně redaktoři komentují Brabcovy aktivity a snaží se poukázat na jeho neochotu případ řešit.

A zatímco v létě se ministr Brabec s premiérem Andrejem Babišem (oba ANO) prezentovali, jak vypouštějí desítky perlorodek do řeky Malše, o uhynulé ryby zájem nejeví.¹⁰⁰

V textech se několikrát opakuje informace, že Brabec tvrdil, že viník bude znám do několika hodin, což se nakonec ukázalo jako nemožné. Seznam Zprávy však toto tvrzení používají, aby prokázaly Brabcovu neschopnost skutečného původce otravy najít. Také server několikrát upozorňuje na jeho prokázanou lež, kdy tvrdil, že informační embargo na vyšetřování případu uvalila policie. Někdejší ministr také bránil DEZU ještě vydáním znaleckého posudku či vyjádřením policie. Velmi často je také připomínána ministrova minulost, kdy působil jako ředitel chemičky Lovochemie. Richard Brabec je označen za *Babišova spolustraníka a někdejšího*

⁹⁸ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kauza-becva-inspekce-zivotniho-prostredi-analyza-vysetrovaci-zpravy.A211001_080757_domaci_vank [citace: 2023-04-07].

⁹⁹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/reakce-politiku-k-posudku-k-otrave-becvy-energoaqua.A210504_153056_domaci_kop [citace: 2023-04-07].

¹⁰⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-misto-ekologicke-katastrofy-brabec-nejel-nebyl-duvod-rika-mluvci-121436> [citace: 2023-03-25].

kolegu z byznysu. Seznam Zprávy velmi často upozorňují na spojitost s Agrofertem, a zpochybňují tak důvěryhodnost a legitimitu Brabce v pozici ministra. Dochází k porušování požadavku na neutrální prezentaci zpravodajství.

*Brabec dříve šéfoval chemičce Lovochemie, která spadá pod koncern Agrofert.*¹⁰¹

Redaktoři webu Seznam Zprávy žádali několikrát ministra o rozhovor, ale on pokaždé odmítl. Server poukazuje na jeho neochotu se k případu vyjadřovat a podávat další informace. V jedné ze zpráv je užit titulek, který na tuto neochotu poukazuje:

*Mlčí k Bečvě sami od sebe. My Brabcovi ani ČIŽP pusu nezavřeli, říká policie*¹⁰²

V tomtéž článku redakce Seznam Zpráv Brabcovo vystoupení v poslaneckém výboru pro životní prostředí označuje expresivním výrazem *zaklínal se*.

V několika textech se také zmiňuje, že zastupitelé z Valašského Meziříčí vyzvali ministra k odvolání ředitele ČIŽP Erika Geusse. Seznam Zprávy zdůrazňují, že ačkoli ze strany tohoto subjektu došlo k pochybení, Brabec nadále nechal Geusse ve funkci. Portál se také snaží ve čtenářích vyvolat dojem, že napjatá atmosféra panuje na celém ministerstvu životního prostředí, kdy píše o odchodu tiskové mluvčí ČIŽP. Ta je popsána jako nikoli „obyčejná“ mluvčí, ale *člověk spřízněný s ministrem Richardem Brabcem*. Napjatost situace umocňují redaktoři Seznam Zpráv zdůrazněním, že skutečné důvody svého odchodu mluvčí neobjasnila.

Web přebral citaci Brabcovy emotivní, a nepříliš dobře argumentačně podložené obrany, kdy čelil kritice za strany opozice za to, že jako bývalý ředitel chemičky nemá vztah k přírodě.

¹⁰¹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koho-hosi-kryji-pta-se-gazdik-opozice-kritizuje-prutahy-v-setreni-becvy-134709> [citace: 2023-03-25].

¹⁰² On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mlci-k-becve-sami-od-sebe-my-brabcovi-ani-cizp-pusu-nezavreli-rika-policie-129801> [citace: 2023-04-06].

„Od dětství sedím u vody, dívám se na to jako rybář a je mi líto, co se tam stalo. Jsem i vášnivý houbař, trávím v přírodě celý život,“ oponoval jim a dodal, že tím, že se vyšetřování protahuje, je nešťastný a naštvaný.¹⁰³

Stejně jako iDNES.cz Seznam Zprávy převzaly Brabcovo expresivní vyjádření o *zpolitizované kauze a zprávě a špinavé hře*. Ministrovu snahu o vybudování podmínek umožňujících lepší prevenci před podobnými katastrofami na vodních tocích web zmiňuje, nicméně v článku *Postup inspekce při řešení otravy Bečvy byl podle ministerstva v pořádku*¹⁰⁴ ze 14. června 2021 zpochybňuje Brabcovy kroky.

Redaktoři se několikrát dopustili expresivního hodnocení. Například kritizovali ministra po vydání zprávy ČIŽP, kterou mělo k dispozici pouze ministerstvo.

*Brabec nechtěl dát z ruky zprávu, jak si po otravě Bečvy počínala inspekce.*¹⁰⁵

Podobně byl účelově posunut Brabcův výrok o tom, že by si nejraději nafackoval za to, že slíbil, že viník bude znám v rámci několika hodin. V titulku článku je ale manipulativně užita tato formulace:

*Ministr Brabec by si za Bečvu nafackoval, zaznělo ve Sněmovně.*¹⁰⁶

4.3.3.2.2 Andrej Babiš

Podobně jako v případě iDNESu byl sice Andrej Babiš v článcích zmiňován, ale taktéž nejčastěji v kontextu navázání na chemičku DEZA.

Seznam Zprávy také převzaly Babišovu reakci na interpelaci poslance Blahy. Poměrně ironicky ji okomentovaly:

¹⁰³ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/faltynek-zauradoval-tesne-pred-hlasovanim-k-becve-zatahl-za-brzdu-146589> [citace: 2023-03-25].

¹⁰⁴ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/postup-inspekce-pri-reseni-otravy-becvy-byl-podle-ministerstva-v-poradku-167269> [citace: 2023-03-25].

¹⁰⁵ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/brabec-nechce-dat-z-ruky-zpravu-jak-si-po-otrave-becvy-pocinala-inspekce-157095> [citace: 2023-03-25].

¹⁰⁶ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ministr-brabec-by-si-za-becvu-nafackoval-zaznelo-ve-snemovne-128956> [citace: 2023-03-25].

*Odpovědí se nedočkal, dozvěděl se pouze to, že nemá jiný program než AntiBabiš a že by si měl nechat změřit IQ.*¹⁰⁷

Tehdejší premiér se taktéž ostře vyjádřil k Deníku Referendum, který se případu otrávené Bečvy věnoval a který jako první upozornil na nehodu, která se stala v DEZE v den úhynu ryb.

*„To je snad ta největší žumpa novinářská, co tady je, zase lže,“ ohodnotil články premiér.*¹⁰⁸

Právě tento výrok se stal předmětem dalšího článku. Skupina redaktorů ze Seznam Zpráv spolu s novináři z dalších médií (např. Hospodářské noviny, Echo 24 či Právo) a představitelů organizací, které se zabývají podporou nezávislé žurnalistiky, zaslala Babišovi dopis s výzvou k omluvě. Babiš podle nich bez důkazu osočil Deník Referendum ze lži, jeho výrok je *naprosto nepřijatelný a poškozuje novinářskou profesi jako takovou.*¹⁰⁹ Deník Referendum později podal na Babiše žalobu.

4.3.3.2.3 Opozice

Na Seznam Zprávách bylo z řad opozice nejčastěji psáno o Petru Gazdíkovi. Dále byla zmiňována Markéta Pekarová Adamová, šéf lidovců Marian Jurečka či členové ODS Zbyněk Stanjura nebo Petr Fiala.

Opoziční poslanci byli často citováni v souvislosti s kritikou ministra Richarda Brabce. Poslanec ODS Zbyněk Stanjura ho například *nařkl z toho, že se poslanci o ekologické katastrofě bojí diskutovat.*¹¹⁰ Redakce Seznam Zpráv opakovaně přinášela výzvy opozice k ministrově rezignaci, vyjádření o selhání a možném krytí DEZY. Zároveň jí přisuzuje zásluhy za to, že se v Poslanecké sněmovně v debatě o ekologické katastrofě vůbec pokračovalo.

¹⁰⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lzi-antibabis-zumpa-babise-rozcilila-interpelace-na-otravenou-becvu-129294> [citace: 2023-04-01].

¹⁰⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lzi-antibabis-zumpa-babise-rozcilila-interpelace-na-otravenou-becvu-129294> [citace: 2023-04-01].

¹⁰⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prestante-urazet-a-omluvte-se-pise-15-novinaru-premierovi-babisovi-129385> [citace: 2023-04-01].

¹¹⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ministr-brabec-by-si-za-becvu-nafackoval-zaznelo-ve-snemovne-128956> [citace: 2023-04-07].

Ti¹¹¹ rozpravu o Bečvě prosadili na páteční jednání Sněmovny.¹¹²

V jedné ze zpráv redakce Seznam Zpráv použila do titulku expresivní vyjádření Petra Gazdíka. Ten v tomtéž článku označil Brabcovy výroky za lži.

Koho hoši kryjí? Ptá se Gazdík. Opozice kritizuje průtahy v šetření Bečvy¹¹³

O návrhu opozice na zřízení vyšetřovací komise je v tomto médiu informováno v souvislosti s jejím vznikem a je přitom užito hodnotící adjektivum *nezávislá*. Na odhodlání opozičních politiků kauzu řešit upozorňují Seznam Zprávy sdělením, že v případě neschválení komise vznikne expertní skupina, která se případem bude zabývat.¹¹⁴ Po schválení zřízení komise bylo v titulku ironicky užito *Poslanci raději schválili vyšetřovací komisi.¹¹⁵* Část výsledné zprávy vyšetřovací komise web přinesl dříve, než byla oficiálně předložena v Poslanecké sněmovně. Tato skutečnost je prezentována jako zveřejnění exkluzivního zásadního obsahu. Zdroj v článku uveden není.

Redaktorům Seznam Zpráv se ale podařilo získat závěrečnou část zprávy a také souhrn zásadních pochybení, které komise zjistila.¹¹⁶

Web dále přináší kritiku zprávy od ČIŽP, dle redaktorů Inspekce *atakovala poslance¹¹⁷*. Jsou převzata stejná její vyjádření jako na portále iDNES.cz.

Přesně rok od největšího úniku toxických látek do Bečvy byl na stránce Seznam Zprávy zveřejněn rozhovor¹¹⁸ s Petrem Gazdíkem. Jednalo se o audiorozhovor v podcastu *Ptám se já*. Gazdík v rozhovoru dostal prostor vysvětlit

¹¹¹ Opoziční poslanci (pozn.)

¹¹² On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nevim-jestli-se-deza-kvuli-becve-vysetruje-nejsem-podvodnik-rekl-brabec-129485> [citace: 2023-04-07].

¹¹³ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koho-hosi-kryji-pta-se-gazdik-opozice-kritizuje-prutahy-v-setreni-becvy-134709> [citace: 2023-04-07].

¹¹⁴ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/neuveritelne-absurdni-rikaji-politici-k-becve-chteji-vysetrovaci-komisi-138904> [citace: 2023-04-07].

¹¹⁵ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sumi-becva-do-ztracena-posudek-ocekavam-v-radu-tydnu-rekl-statni-zastupce-151546> [citace: 2023-04-07].

¹¹⁶ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zname-zavery-komise-k-becve-inspekce-pochybila-chybi-klicove-vzorky-174877> [citace: 2023-04-07].

¹¹⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chaoticka-a-tendencni-inspekce-zkritizovala-poslaneckou-zpravu-k-becve-176061> [citace: 2023-04-08].

¹¹⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ma-jasno-o-vinikovi-katastrofy-na-becve-opovida-petr-gazdik-174992> [citace: 2023-04-07].

pochybení, která komise objevila, dosavadní vyšetřování nazval *fatálním šlendriánem*. Kritizoval zde také Andreje Babiše.

Web také převzal expresivní vyjádření Markéty Pekarové Adamové, která na mimořádné schůzi Sněmovny obvinila z kontaminování řeky Agrofert a Andreje Babiše osobně. Použila hyperbolické vyjádření, kdy kauzu pojala jako *ne otrávení jedné řeky, ale otrávení celé České republiky*. Také uvedla, že i přes omezený čas, který komise měla, se jí podařilo odhalit závažná zjištění. Dále byl citován Petr Gazdík, který označil Richarda Brabce za „*ministra pro zametání stop po ekologických zločinech*“¹¹⁹. Reakci Babiše ani Brabce portál neuvádí.

4.3.3.3 Srovnání

4.3.3.3.1 Richard Brabec

V obou sledovaných médiích byl ministr nejčastěji zmiňovaným politikem. Jeho mediální obraz v obou denících se však výrazně lišil.

Zatímco portál iDNES.cz vykresluje Richarda Brabce jako činorodého a pracovitého politika, který se snaží pro případ dělat vše, co může, Seznam Zprávy výrazně a často upozorňují na jeho pochybení, lži, kterých se (ať již vědomě či nevědomě) dopustil, či neschopnost urychlit a zefektivnit vyšetření případu. Také častěji upozorňují na jeho minulost a vazbu na holding Agrofert.

Deník iDNES.cz častěji používal jako zdroj celé Brabcovy příspěvky z Twitteru. Brabec takto dostal prostor prezentovat svá připravená vyjádření. Seznam Zprávy častěji citovaly jeho výroky v Poslanecké sněmovně či pro různá média. Druhý zmiňovaný deník často ministrovo jméno užíval již v titulcích článků. Redaktoři ze Seznam Zpráv také vyvíjeli více vlastní iniciativy, když se Brabce několikrát snažili kontaktovat s žádostí o rozhovor, pokaždé však neúspěšně.

Seznam Zprávy mnohem častěji užívaly expresivní hodnocení na adresu ministra. Některé informace také opakovaly hned v několika zprávách. iDNES.cz některá fakta vynechává, například neinformoval o odchodu mluvčí ČIŽP či vůbec nezmiňuje výzvu k odvolání ředitele Geusse. K Brabcovu počínání a vyjadřování se

¹¹⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/byl-to-slendrian-kvuli-becve-padne-dalsi-trestni-oznameni-176398> [citace: 2023-04-07].

Seznam Zprávy ve srovnání s iDNES vyjadřují kritičtěji, kladou si více otázek a poukazují na různé nejasnosti.

4.3.3.3.2 Andrej Babiš

Tehdejšímu předsedovi vlády se ani v jednom ze sledovaných médií nedostalo velkého množství prostoru. Bylo o něm nejčastěji referováno pouze v souvislosti s jeho vlastnickou vazbou na Agrofert, a tedy společnost DEZA. K případu se Andrej Babiš nevyjadřoval.

Jediným významnějším rozdílem bylo informování o výzvě skupiny novinářů k omluvě Deníku Referendum. Portál iDNES.cz o této výzvě vůbec nepíše, zatímco někteří redaktoři Seznam Zpráv byli přímo podporovateli oné výzvy. První zmiňovaný web také nepřezval Babišovo ostré vyjádření na adresu Deníku Referendum. Rovněž neinformuje o žalobě podané Deníkem na Andreje Babiše, zato píše o trestním oznámení, které naopak podaly společnosti Agrofert a DEZA na novináře Deníku Referendum.

Dále se tehdejší premiér kriticky vyjádřil k práci sněmovní vyšetřovací komise. Výsledky její závěrečné zprávy zpochybnil a práci komise označil za snahu převzít práci policie a manipulativně rozhodovat o viníkovi havárie.

„Už dopředu vědí, kdo za to může,“ kritizoval Babiš v Rapotíně na Šumpersku na setkání s občany.¹²⁰

4.3.3.3.3 Opozice

Oba on-line deníky uváděli vyjádření stejných opozičních politiků. Celkově ovšem více prostoru dostali opoziční poslanci na webu Seznam Zpráv. Jednoznačně nejčastěji byl na obou webech zmiňován Petr Gazdík (STAN). Jako zastupitel Zlínského kraje má k oblasti znečištění blízko. Byly používány také podobné citace a formulace. Podobně jako u ministra Brabce web iDNES.cz častěji uváděl twitterové příspěvky politiků. Seznam Zprávy zveřejnily jeden rozhovor s náměstkyní hejtmana

¹²⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zname-zavery-komise-k-becve-inspekce-pochybila-chybi-klicove-vzorky-174877> [citace: 2023-04-06].

Zlínského kraje pro životní prostředí Hanou Ančincovou (Piráti) a již zmiňovaný podcast, v němž byl hostem Petr Gazdík.

Seznam Zprávy ve větší míře přebíraly expresivní a hodnotící vyjádření politiků na adresu Richarda Brabce a také Andreje Babiše. Častěji bylo upozorňováno na nepřesnosti, kterých se (především ministr Brabec) dopouštěli, a také na firmu DEZA. Také častěji upozorňovaly na výzvu opozice k rezignaci ministra a jeho možný střet zájmů (jako bývalého ředitele chemičky Lovochemie). Redaktoři iDNES.cz často označovali pochyby opozičních politiků za „spekulace“.

Rozdíly jsme našli také ve způsobu informování o sněmovní vyšetřovací komisi. Seznam Zprávy v souvislosti s ní užívaly výrazy naznačující souhlas s jejím zřízením a víru v její přínos. Odlišně je také komentována skutečnost, že na vypracování zprávy měli její členové omezený čas – zatímco iDNES.cz přináší citaci ČIŽP o tom, že komise nepracovala tak dlouho, jak mohla, Seznam Zprávy v tomto kontextu převzaly vyjádření Markéty Pekarové Adamové, která naopak prohlásila, že ačkoli byl čas limitovaný, i tak se podařilo odhalit kritická zjištění.

4.3.4 Veřejnost, „hlas lidu“ a zapojení svědků

Z řad veřejnosti byli v souvislosti s kauzou zmiňování přímí svědci (tedy nejčastěji rybáři), případně obyvatelé z okolí zasažené oblasti. V naší analýze budeme sledovat, jakým způsobem je role svědků vykreslena, s jakými tématy bývají spojováni a jaké jsou rozdíly v jejich mediálním obraze v námi sledovaných médiích.

4.3.4.1 iDNES.cz

Deník iDNES.cz o místních rybářích referuje pozitivně. Nejčastěji bývají zmiňováni v kontextu úklidu a obnovy řeky a nového zarybňování. Opakovaně je upozorňováno na aktivity rybářů, které povedou k obnovení původního života v Bečvě. V textech jsou užity pozitivní výrazy *životabudič*, *oživení*, *naděje*, *regenerace*, *nový život* či *pomalou se vrací život*. Zároveň však dodávají, že úplná obnova řeky do původní podoby bude trvat několik let.

Byla také převzata přímá citace jednatele severomoravského územního svazu rybářů Rostislava Trybučka, který pochválil spolupráci s ministerstvy. Vyjádřil však zklamání z prodlužování vyšetřování případu.

„Všichni se ke mně chovají slušně, ministerstvo zemědělství, ministerstvo životního prostředí, nemůžu říct ani popel. Peníze, příslib refundace, zarybnění, všechny rozborů na úkor životního prostředí, to všechno беру. Ale nechci věřit, že na pěti kilometrech řeky, kde k tomu muselo dojít, nevyřešíme takovou otravu,“ uvedl Trybuček.¹²¹

S přibývajícím časem vyšetřování portál přináší častěji nevíru rybářů a místních občanů v nalezení viníka a další pochybnosti. Ty zmiňovali rybáři (společně s vědci a dalšími odborníky) opakovaně. Redaktoři také píšou o protestu, který se konal ve Valašském Meziříčí. Demonstrující požadovali rezignaci ministra Brabce a ředitele České inspekce životního prostředí. Sešla se podle nich *zhruba desítka demonstrantů s transparentem*.¹²² Později také narůstala nespokojenost rybářů s neobdrženými financemi, které byly vynaloženy na čištění řeky. iDNES.cz na tuto skutečnost reaguje:

*Rybáři jsou naštvaní, peněz za úklid otrávené Bečvy se musejí doprošovat*¹²³

V té samé zprávě rybáři kritizují postupy při odebírání vzorků vody. Předseda Českého rybářského svazu Hustopeče Stanislav Pernický je označuje za *nedůsledné, chaotické a diletantismus*. Zároveň také upozorňuje na to, že v den nehody nebyly odebrány žádné vzorky z vyústění kanálu, včetně firmy DEZA.

4.3.4.2 Seznam Zprávy.cz

Na webu Seznam Zpráv byli rybáři a místní byli nejčastěji spojováni taktéž s úklidem řeky a likvidací uhynulých ryb. Často se opakuje jejich nahlížení na událost jako na tragédii a také negativní hodnocení celé situace:

„Lovíme takhle už pátý den. Je to makačka a máme toho plné zuby,“ postěžoval si tamější porybný Ondřej Kašpar.¹²⁴

¹²¹ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-ryb-unik-kyanidy-policie-vysetrovani-pokracuje.A201221_091301_zlin-zpravy_klu [citace: 2023-04-08].

¹²² On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-kyanidy-jednani-valasske-mezirici-starosta-strzinek-ministr-brabec.A201127_125929_zlin-zpravy_ras [citace: 2023-04-08].

¹²³ On-line dostupné zde: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-snemovni-komise-znecistenihavarie.A210920_111800_domaci_kuka [citace: 2023-04-08].

¹²⁴ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tuny-ryb-v-becve-zabil-kyanid-chemicka-agrofertu-na-vine-neni-121324> [citace: 2023-04-09].

Často je také místními rybáři poukazováno na nejasnosti ohledně vyšetřování a pochybnosti ohledně DEZY. Opakovaně jsou zmiňovány zdravotní komplikace, které rybáři po kontaktu s toxickou látkou ve vodě měli:

*(...) některé rybáře při výlovu otrávených ryb brněly ruce a měli vyschlou pokožku.*¹²⁵
(zkráceno)

Několik dní po prvním úniku toxických látek byl zveřejněn rozhovor se starostou Valašského Meziříčí Robertem Stržínkem (ANO). Pocity místních popsal jako *bezmoc a vztek*. Také uvedl, že škody jdou *podle rybářů do vyšších desítek milionů korun.*¹²⁶

Redaktoři Seznam Zpráv také využívali přirovnání a obrazná pojmenování, která se stala prostředkem pro ovlivnění předpokládaného příjemce. Citován byl facebookový příspěvek jednoho z místních obyvatel. Tento příspěvek obsahoval expresivní hodnocení a měl potenciálně persvazivní účinek na recipienty:

*„To je úlet. Bečvou teče kyanid a vy dáte oznámení lidem, ať nechodí k vodě, tak pozdě? Už jste dali vědět těm klukům, co každý den čistí Bečvu? To je přístup, jako když bouchl Černobyl.“*¹²⁷

Seznam Zprávy také zveřejnily dva články, které přinášely vyjádření „hlasu lidu“. Odkazovaly se především na emotivní a expresivní komentáře jejich čtenářů pod zprávami, které se týkaly případu otrávené Bečvy. Dle redaktorů reagují *čtenáři takřka jednomyslně: hněvem a pochybnostmi o tom, zda vůbec existuje snaha viníka odhalit*¹²⁸. Zájem veřejnosti na vyšetření případu je dle slov Hany Ančincové *obrovský*. Citovány jsou především takové komentáře, které kritizují délku vyšetřování, údajný nezáměr Richarda Brabce a které vyjadřují domněnku, že

¹²⁵ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zlost-nad-becvou-existuje-vubec-zajem-najit-vinika-ptaji-se-lide-131397> [citace: 2023-04-09].

¹²⁶ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/havarie-na-becve-nechapu-proc-nepovolali-armadu-zlobi-se-starosta-121428> [citace: 2023-04-09].

¹²⁷ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jako-cernobyl-rybare-brnely-ruce-lidem-vadi-nejasnosti-po-havarii-v-becve-121844> [citace: 2023-04-09].

¹²⁸ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zlost-nad-becvou-existuje-vubec-zajem-najit-vinika-ptaji-se-lide-131397> [citace: 2023-04-09].

původcem kyanidů je společnost DEZA. Na možnou spojitost s touto firmou web upozorňuje i v druhém z článků:

„Silně to připomíná ‚rychlost‘ vyšetřování Čapího hnízda,“ přidává se Aleš Kaška. Podobně jako většina čtenářů naráží na fakt, že v podezření je stále také chemička Deza, jež patří do holdingu Agrofert ze svěřenského fondu premiéra Andreje Babiše (ANO).¹²⁹

Samostatný článek¹³⁰ Seznam také věnoval protestnímu pochodu, který se konal ve Valašském Meziříčí a kterého se zúčastnilo zhruba 200 lidí. Demonstračním akcím se věnovala ještě zpráva ze dne 16. 2. 2021 *U Valašského Meziříčí bude protestní pochod kvůli katastrofě na Bečvě¹³¹*, která informovala o chystaném (již čtvrtém) pochodu. Později také portál přinesl výsledky průzkumu veřejného mínění, který provedla agentura NMS Market Research a zúčastnilo se ho 1 006 respondentů. Dle tohoto výzkumu 60 % obyvatel nevěří ve spravedlivé vyšetření případu a 40 % lidí se domnívá, že by ministr Brabec měl rezignovat.¹³²

Rybáři se také stali terčem kritiky ze strany České inspekce životního prostředí. Seznam Zprávy v tomto kontextu užily expresivní výrazy *ČIŽP útočila na rybáře a opírala se do nich*. Je zde uvedena citace mluvčího ČIŽP, podle něhož *rybáři stáli u mostu dumali*. Kritizován byl fakt, že včas nedobrali vzorky kontaminované vody.¹³³

4.3.4.3 Srovnání

Mediální obraz očitých svědků a rybářů se v obou sledovaných médiích výrazně lišil. Zatímco iDNES.cz je zmiňoval téměř vždy v pozitivním kontextu, byl vyzdvihován jejich optimismus a naděje v brzké obnovení života v řece, u Seznam Zpráv tomu bylo jinak. Rybáři zde byli sice také často spojováni s obnovou života

¹²⁹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/becva-se-tahne-jako-vysetrovani-capiho-hnizda-zlobi-se-ctenari-134740> [citace: 2023-04-09].

¹³⁰ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lide-v-centru-valasskeho-mezirici-pozadovali-vysetreni-otravy-becvy-139183> [citace: 2023-04-09].

¹³¹ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-valasskeho-mezirici-bude-protestni-pochod-kvuli-katastrofe-na-becve-142662> [citace: 2023-04-09].

¹³² On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pruzkum-vetsina-lidi-neveri-ze-se-havarie-na-becve-vysetri-146728> [citace: 2023-04-09].

¹³³ On-line dostupné zde: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chaoticka-a-tendencni-inspekce-zkritizovala-poslaneckou-zpravu-k-becve-176061> [citace: 2023-04-09].

v řece, ovšem událost byla komentována jako ekologická katastrofa, bylo zdůrazňováno, že bude trvat roky, než se Bečva vrátí do stavu před nehodou, a v neposlední řadě rybáři připomínali finanční zátěž odklizení uhynulých ryb z řeky a také nového zarybnění.

Redakce také častěji přejímala celé přímé citace, které mnohdy zahrnovaly negativní hodnocení, kritiku či expresivní výrazy. U citací jsou vždy uvedena celá jména rybářů. iDNES.cz vůbec ve svých článcích nezmiňuje zdravotní obtíže, které někteří z rybářů kvůli nebezpečné látce v řece měli, zatímco druhý sledovaný web tuto skutečnost, a celkově bezpečnost práce při odklizení uhynulých ryb, zmiňuje hned několikrát.

Dále jsme zaznamenali diametrální rozdíl ve způsobu a četnosti v informování o protestních akcích. Zatímco portál iDNES.cz zmiňuje pouze jednu demonstraci (navíc snižuje její význam tím, že se jí účastnilo málo protestujících), druhý zpravodajský web píše o protestních pochodech a také zmiňuje petici, která vznikla k objasnění postupu úřadů. Stejně tak iDNES.cz neinformuje o proběhnuvším průzkumu veřejného mínění.

Redakce Seznam Zpráv také na rozdíl od iDNES.cz dala prostor svým čtenářům a citovala jejich komentáře. Byly však záměrně vybírány komentáře kritické a útočné, takže mohlo dojít k ovlivnění recipienta. Také uveřejnila anonymně svědectví z řad místních v kontextu kritiky průběhu vyšetřování případu a důvěryhodnosti institucí. Rovněž je místními často poukazováno na DEZU jako možného pachatele. Tyto informace a svědectví iDNES.cz vůbec nepřináší.

Oba weby shodně informují o vzniku benefičního projektu *Ryba pro Bečvu*, který vznikl ve spolupráci rybářů se vsetínskou firmou Irisa a jehož výtěžek putoval na obnovu života v Bečvě.

Celkově byla role „hlasu lidu“ na Seznam Zprávách výraznější. Svědkům a rybářům se dostalo více prostoru, byly zveřejněny jejich celé výroky, včetně mnohdy negativních, citově zabarvených a expresivních vyjádření. Pro potvrzení relevantnosti sdělení byla vyjádření veřejnosti často ztotožňována s názory odborné veřejnosti. Na druhé straně iDNES.cz některá fakta vynechával, roli rybářů omezil

pouze na sdělování pozitivních informací a vůbec nezmiňoval jejich kritiku a výhrady.

Závěr

V teoretických kapitálách práce jsme si nejdříve vymezili termíny, které souvisely s naší analýzou. Zaměřili jsme se proto na zpravodajství, požadavkům na něj kladené, modifikaci zprávy v internetovém prostředí a na mediální rutiny. V neposlední řadě jsme si pro lepší porozumění celou událost zasadili do společensko-historického kontextu.

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat, jaký mediální obraz měla kauza ve vybraných on-line denících a zda zprávy obsahovaly jazykové prostředky s přesvědčovacím potenciálem. Analýze jsme podrobili celkem 144 zpravodajských textů s tématem otrávené řeky Bečvy – 54 z webu iDNES.cz a 90 ze Seznam Zpráv.cz. Událost jsme sledovali od první zmínky po dobu jednoho roku. Nejprve jsme se věnovali titulkům a zaměřili se na jejich specifickou funkci v on-line prostředí. U titulků jsme sledovali výskyt prostředků s potenciálem ovlivnit recipienta sdělení. Těchto titulků jsme zaznamenali více na serveru Seznam Zprávy.cz. V celkovém srovnání ale tyto titulky nedosáhly vysokého zastoupení a lze říci, že oba portály ve většině případů užívaly titulky s neutrálními jazykovými prostředky.

V obsahové analýze jsme poté sledovali čtyři konkrétní aspekty. Zaměřili jsme se společnost DEZU jako možného viníka znečištění řeky, odborníky jako zdroj informací, vyjádření politiků a názor veřejnosti a očitých svědků události. U všech zkoumaných témat jsme zaznamenali rozdíly v jejich mediálním obraze a způsobu prezentování. Největší rozdíl jsme mohli sledovat při analýze mediálního obrazu vyjádření veřejnosti. Na Seznam Zprávách dostával „hlas lidu“ mnohem větší prostor, na iDNES.cz byla jeho role omezena pouze na sdělování pozitivních zpráv.

Seznam Zprávy.cz ve všech čtyřech zkoumaných oblastech prokazovaly větší míru kritiky, častěji a více předkládaly více názorů na událost. Na tomto webu bylo také zveřejněno více rozhovorů a celkově vyjádření expertů na dané téma, často v rozporu s oficiálním východiskem České inspekce životního prostředí.

Oproti tomu iDNES.cz přinášel texty s menší mírou expresivity a emocionality. Vědci zde dostávali méně prostoru k vyjádření a jako hlavní zdroj a odborný pohled byla citována zjištění ČIŽP. Mnohdy také byly některé informace

zcela vynechávány. Často to byly takové informace, které by mohly vyznít v neprospěch společnosti DEZA a skupiny Agrofert, a tedy majitele média a v tehdejšího premiéra.

V celkovém srovnání Seznam Zprávy častěji přinášely expresivní vyjádření a zpochybňovaly oficiální vyjádření institucí. Web byl celkově ve vztahu k tématu zaujatější a čteněji přinášel emotivní vyjádření. Na iDNES.cz sice nebyla porušována jazyková norma objektivního zpravodajství, avšak web se záměrně vyhýbal zveřejňování některých známých faktů. Deník neinformoval o události v jejím plném rozsahu, a docházelo tak k ovlivnění recipienta.

Anotace

Jméno a příjmení: Bc. Veronika Katzerová

Název fakulty: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název katedry: Katedra bohemistiky

Název diplomové práce: Kritická analýza kauzy znečištěné řeky Bečvy – interpretace obrazu události ve vybraných on-line denících

Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph. D.

Počet znaků: 108 565

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 17 knižních, 14 internetových zdrojů

Klíčová slova: kritická analýza, objektivita zpráv, on-line zpravodajství, Seznam Zprávy, iDNES.cz, otrava řeky Bečvy

Diplomová práce se zabývala analýzou mediálního obrazu kauzy úniků toxických látek do řeky Bečvy v on-line denících iDNES.cz a Seznam Zprávy.cz. Zkoumaný materiál tvořily zpravodajské texty zveřejněné v období od září 2020 do září 2021. Cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem oba weby o dané události informují a zda dochází k rozdílné prezentaci. Sledovali jsme vyznění vybraných aspektů. Zaměřili jsme se také na zvolené jazykové prostředky a výběr titulkům k jednotlivým zprávám.

Resumé

This thesis focuses on the media coverage of the case of toxic substance leaks into the Bečva River in the online newspapers iDNES.cz and Seznam Zprávy.cz. These two websites are among the most widely read online media in the Czech Republic; at the same time, we deliberately chose media with different owners.

The analyzed material consisted of news articles published between September 2020 and September 2021. The aim of the study was to determine how both websites inform about the event and whether there are any differences in presentation. To better understand the situation, it is important to get familiarized with social and historical context

A total of 144 articles were analyzed - 54 from iDNES.cz and 90 from Seznam Zprávy. We focused on used language and the choice of headlines for each news item. Content analysis was used to track four aspects that shaped the media coverage of the case as a whole. Specifically, we analyzed the following themes: the company DEZA as a possible culprit of poisoning, experts as sources of information, statements from politicians, and expressions from the public. We separately analyzed each aspect in each medium and described any differences that were found.

The analysis results showed that in most cases, both media used headlines with neutral language. However, we found significant differences in the media coverage of the analyzed aspects. In general comparison, Seznam Zprávy more often used expressive expressions and questioned official statements from institutions. The website was generally more biased towards the topic and brought more emotional expressions. Although iDNES.cz did not violate the objective journalistic language norm, the website deliberately avoided publishing certain known facts. The newspaper did not provide full coverage of the event, thus influencing the recipient.

Literatura

ČECHOVÁ, Marie; KRČMOVÁ, Marie, MINÁŘOVÁ, Eva: *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

ČECHOVÁ, Marie a kolektiv. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV, 2003. Jazykověda (Institut sociálních vztahů).

OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Zpravodajství v médiích*. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. vyd. Praha: Portál, 2009.

REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006.

SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Analýza diskurzu a mediální text*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015.

POLÁCH, Vladimír a ZELENÁ, Pavla (eds.). *Mediální teorie a praxe 2013–2014*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015.

BEČKA, Josef Václav. *Sloh žurnalistiky*. Praha: Novinář, 1986

JÍLEK, Viktor; BEDNÁŘIKOVÁ, Božena. *Jazykové prostředky s potenciálem porušit normu v oblasti mediálního zpravodajství*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015.

VERNER, Pavel. *Zpravodajství a publicistika*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007.

BELL, Allan. The Discourse Structure of News Stories. In: BELL, Allan a GARRETT, Peter (ed). *Approaches to media discourse*. Malden, Mass.: Blackwell, 1998

BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Praha: Grada, 2011

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006.

BURTON, JIRÁK: *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal, 2001. Studium. ISBN 80-85947-67-6.

SCHOEMAKEROVÁ, Pamela; REESE, Stephen. *Mediating the Message*. USA: Longman, 1996.

GANS, Hubert. *Deciding What's News*. Northwestern University Press. 2004.

Internetové zdroje

https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-becva-kyanid-otrava-ekologicka-katastrofa_2010220600_miz

<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3238318-odpadni-voda-vypustena-pred-tydnem-do-becvy-splnovala-podle-inspekce-limity>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3372846-vysetrovaci-komise-k-becve-zkritizovala-postup-i-rychlost-uradu>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/3530615-od-otravy-becvy-uplynuly-dva-roky-o-vinikovi-stale-neni-jasno>

<http://www.deza.cz/historie-spolecnosti>

https://valassky.denik.cz/zpravy_region/tlak-lidi-zabral-deza-uz-naftalen-temer-nevypousti-20131113.html

<https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-idnes.htm&cat=internet>

<https://www.netmonitor.cz/online-data-ola>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1089933-babis-koupil-mafru-do-obsahu-novin-zasahovat-nebude-rika-jeho-mluvci>

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-159>

<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2028378-babis-prevedl-agrofert-do-sverenskeho-fondu-dohlizet-na-nej-bude-i-jeho-partnerka>

<https://o.seznam.cz/o-nas/>

Etický kodex organizace Syndikát novinářů. <https://www.syndikat-novinaru.cz/o-nas/etika/eticky-kodex/>

Internetová jazyková příručka. <https://prirucka.ujc.cas.cz/>

Analyzované články

IDNES.cz

1. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/uhyn-ryb-reka-becva-valasske-mezirici-hustopece-lipnik.A200921_090540_zlin-zpravy_ras
2. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/reka-becva-ryby-smrt-otrava-vysetrovani-valasske-mezirici.A200922_161226_zlin-zpravy_ras
3. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/otrava-becva-ryby-jed-kyanid-rozbor-vzorku.A200924_102550_zlin-zpravy_alh
4. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/rozhovor-geolog-milan-gersl-reka-becva-otrava-kyanidy-studny-lazne-hranicky-kras.A200925_171908_olomouc-zpravy_stk
5. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/puvodce-kyanid-becva-uhynule-ryby.A200926_125608_zlin-zpravy_bse
6. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-ministr-zemedelstvi-pomoc.A200928_104737_zlin-zpravy_bse
7. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-reka-otrava-kyanid-vinik-ryby.A200929_172744_zlin-zpravy_zuf
8. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/reka-becva-otrava-kyanid-kanal-tesla-roznoz.A201001_573885_zlin-zpravy_ras
9. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlinsky-kraj-becva-reka-otrava-uhynule-ryby.A200930_573723_zlin-zpravy_ppr
10. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-reka-otrava-kyanid-navrat-ryb-rybari.A201009_192741_olomouc-zpravy_zuf
11. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/prerovsko-reka-becva-vysazovani-ryb-rybari-otrava-kyanid.A201022_162645_olomouc-zpravy_stk
12. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanid-vysetrovani-informacni-embargo-inspekce-deza-vedec.A201023_578176_olomouc-zpravy_stk
13. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-chemikalie-voda-otrava-valasske-mezirici.A201027_142532_zlin-zpravy_pp
14. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/reka-becva-znecisteni-valasske-mezirici-rozbor-nykl.A201030_141940_zlin-zpravy_ras
15. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/interpelace-snemovna-babis-otravena-becva-covid-19-rychlodraha.A201112_141407_domaci_kop
16. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-otrava-becvy-kyanidem-brabec-vysetrovani.A201113_133646_domaci_kop
17. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-embargo-kaucha-otrava-reka-becva.A201116_174730_domaci_misl
18. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/otrava-becva-kyanid-vysetrovani-ekologicka-katastrofa.A201117_123626_zlin-zpravy_zdo/
19. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-dalsi-unik-latek-deza-policie-vysetrovani.A201124_123649_zlin-zpravy_klu

20. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanidy-pruzkum-mlzi-velevrub-agentura-ochrany-prirody-a-krajiny.A201124_120103_olomouc-zpravy_stk
21. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-kyanidy-jednani-valasske-mezirici-starosta-strzinek-ministr-brabec.A201127_125929_zlin-zpravy_ras
22. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kauza-becva-vyzva-k-rezignaci-ministra-brabec-zivotniho-prostredi.A201201_111637_domaci_kop
23. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/zlinsky-kraj-valasske-mezirici-becva-otrava-ryb-unik-nebezpecnych-latek-ekologicka-havarie.A201202_102922_zlin-zpravy_ppr
24. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-havarie-brabec-otrava-jed-deza-reka-ryby-pena-kyanid-media-ministr-zivotni-prostredi.A201202_161825_domaci_remy
25. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/snemovna-otrava-becvy-ministr-brabec-mimoradny-bod.A201203_055952_domaci_kop
26. https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/agrofert-deza-trestni-oznameni-deniku-referendum.A201204_142503_mediahub_jpl
27. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanidy-rybolov-policie-tesla.A201208_584660_olomouc-zpravy_dik
28. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-ryb-unik-kyanidy-policie-vysetrovani-pokracuje.A201221_091301_zlin-zpravy_klu
29. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-otrava-kyanidy-biodiverzita-ryby.A201222_133155_olomouc-zpravy_dik
30. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becvy-snemovna-vysetrovaci-komise-top-09-cssd.A210126_122130_domaci_kop
31. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becva-reka-deza-soudni-znalec.A210202_061851_domaci_klf
32. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/reka-becva-otrava-reky-soudni-znalec.A210303_100920_domaci_indr/
33. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becvy-snemovna-vysetrovaci-komise.A210310_091703_domaci_kop
34. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/havarie-becva-vysetrovaci-komise-snemovna-poslanci.A210421_152325_domaci_wass
35. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/havarie-becva-kyanidy-vodni-zakon-olomoucky-kraj.A210430_143814_olomouc-zpravy_dik
36. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/rybari-otravena-becva-vymahani-nahrady-skody-ryby.A210503_075637_olomouc-zpravy_dmk
37. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-otrava-reka-jed-ryby-vlada-poslanci.A210504_140316_domaci_maka
38. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/reakce-politiku-k-posudku-k-otrave-becvy-energoaqua.A210504_153056_domaci_kop
39. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-vyjadreni-sef-energoaqua-otraveni-havelka.A210505_204738_domaci_albe

40. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-energoaqua-tesla-ekologicka-havarie-ryby.A210506_606775_zlin-zpravy_ppr
41. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-otrava-reka-kyanid-policie-zkoumani-dukazy.A210602_102834_domaci_pmk
42. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-otrava-kyanid-inspekce-ministerstvo-zivotniho-prostredi.A210615_104937_domaci_pmk
43. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/otrava-becvy-trestni-stihani-obvineni-policie-firma-fyzicka.A210628_100304_zlin-zpravy_klu
44. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/voda-havarie-reka-becva-kyanid-vysetrovaci-komise-snemovna.A210809_181511_zlin-zpravy_ppr
45. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/andrej-babis-vlada-jan-farsky.A210716_150643_domaci_frum
46. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-ekologicka-katastrofa-otrava-kyanidy-energuaqua-deza-zivotni-prostredi-udalost-dne.A210901_181940_domaci_idvs
47. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/otrava-becvy-snemovna-vysetrovaci-komise-konecna-zprava.A210917_091808_domaci_kop
48. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-chlorid-sodny-rybari-hustopece-nad-becvou-cizp.A210917_133258_olomouc-zpravy_hrs
49. https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/becva-otrava-energoaqua-tesla-ekologicka-havarie-ryby.A210920_627729_zlin-zpravy_ppr
50. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/becva-snemovni-komise-znecistenihavarie.A210920_111800_domaci_kuka
51. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zmrazeni-platu-politiku-nazory-opozice-vysetrovani-otravy-becvy.A210921_124053_domaci_kop
52. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kauza-becva-inspekce-zivotniho-prostredi-analyza-vysetrovaci-zpravy.A211001_080757_domaci_vank/
53. https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/becva-oziveni-reky-irisa-heitmanstvi-benefice-ryba-pro-becvu.A211013_085938_olomouc-zpravy_dmk
54. https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/energoaqua-obvineni-otrava-becvy-zastaveni-stihani.A211027_092628_domaci_lisy

Seznam Zpráv.cz

1. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/v-becve-neznama-latka-zabila-tuny-ryb-nevstupujte-do-reky-varuje-prerov-120731>
2. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/katastrofa-na-becve-nekonci-neznama-chemikalie-dal-zabiji-desitky-tisic-ryb-120937>
3. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/desitky-tisic-ryb-v-becve-otravily-kyanidy-padaji-trestni-oznameni-121236>
4. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/tuny-ryb-v-becve-zabil-kyanid-chemicka-agrofertu-na-vine-neni-121324>
5. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/havarie-na-becve-nechapu-proc-nepovolali-armadu-zlobi-se-starosta-121428>

6. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-misto-ekologicke-katastrofy-brabec-nejel-nebyl-duvod-rika-mluvci-121436>
7. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kyanid-v-becve-kriminaliste-uz-maji-stopu-121569>
8. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rybari-vylovili-z-becvy-40-tun-uhynulych-ryb-odklizeni-skoncilo-121869>
9. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jako-cernobyl-rybare-brnely-ruce-lidem-vadi-nejasnosti-po-havarii-v-becve-121844>
10. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/stopy-vedou-az-do-roznova-kyanid-pritekli-do-becvy-dlouhym-potrubim-121925>
11. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/smycka-se-utahuje-rekl-brabec-postup-setreni-kyanidu-v-becve-hajil-122154>
12. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/likvidace-ryb-z-becvy-stala-pul-milionu-chysta-se-vysazovani-123238>
13. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/do-becvy-opet-unikla-neznama-latka-v-miste-odkud-prisel-kyanid-126389>
14. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dalsi-havarie-v-becve-nejspis-saponat-rika-spravce-vypusti-126803>
15. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/katastrofa-v-becve-deza-dal-v-podezreni-roznovska-verze-ma-trhliny-126910>
16. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vyskyt-niklu-v-becve-potvrdily-i-dalsi-vzorky-kolem-kyanidu-je-ticho-127741>
17. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jak-predejit-dalsi-becve-zprismetelimity-vyzyvaji-ekologove-i-cast-poslancu-128341>
18. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ministr-brabec-by-si-za-becvu-nafackoval-zaznelo-ve-snemovne-128956>
19. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lzi-antibabis-zumpa-babise-rozcilila-interpelace-na-otravenou-becvu-129294>
20. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/prestante-urazet-a-omluvte-se-pise-15-novinaru-premierovi-babisovi-129385>
21. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nevim-jestli-se-deza-kvuli-becve-vysetruje-nejsem-podvodnik-rekl-brabec-129485>
22. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedci-z-akademie-ved-prozkoumajido-nedele-13-lokalit-na-becve-129508>
23. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becvy-ohrozila-obyvatele-vysetrovani-nahrava-vinikovi-tvrdi-experti-129442>
24. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mlci-k-becve-sami-od-sebe-my-brabcovi-ani-cizp-pusu-nezavreli-rika-policie-129801>
25. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kvuli-otrave-becvy-kyanidy-policie-provedla-vysetrovaci-pokus-129967>
26. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/unik-kyanidu-z-nadrazi-to-by-musel-byt-teroristicky-utok-rika-zeleznicar-130076>
27. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/becva-potretila-do-reky-znovu-vytekla-neznama-latka-130989>

28. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/v-nahonu-becvy-i-v-zasazenem-toku-prezili-vzacni-mlzi-131074>
29. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vyhoda-pro-dezu-urady-mlzi-kttere-dalsi-firmy-vyloucily-z-podezrelych-130831>
30. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vinika-kyanidove-otravy-hledaji-na-spatnem-miste-rika-spravce-vypusti-131197>
31. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zlost-nad-becvou-existuje-vubec-zajem-najit-vinika-ptaji-se-lide-131397>
32. <https://www.seznamzpravy.cz/diskuze/kauza-otravene-becvy-starosta-chce-zrusit-kanal-kttery-znecistuje-reku-131502>
33. https://www.seznamzpravy.cz/clanek/v-deze-doslo-v-noci-pred-otravou-becvy-k-havarii-tvrdi-svedek-131809?fbclid=IwAR24ouXYpvPBWU0_jP_8Ch0C33tCrCQJsv2AjnryMDm1vI4fLt2Cw6vTZuM
34. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/odstupte-vyzvali-starostove-ministra-brabce-kvuli-otrave-becvy-131937>
35. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dalsi-poplach-v-becve-nemela-by-to-byt-otrava-tvrdi-starosta-132076>
36. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hleda-se-cesta-jak-otravu-becvy-hodit-na-nas-rika-reditel-132240>
37. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dalsi-znecisteni-becvy-vedouci-roznovske-cistirny-si-vzal-zivot-132215>
38. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/policie-ani-urady-nemaji-viniky-otrava-na-becve-brabec-ale-tvrdi-opak-132290>
39. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/po-smrti-kolegy-lide-od-becvy-rikaji-hlavne-uz-to-vysetrete-at-je-klid-132533>
40. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otrava-becvy-kraj-proveruje-dezu-i-cistirnu-v-roznove-134461>
41. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pripad-becva-stale-nezna-vinika-soudni-znalec-pozadal-o-vic-casu-134677>
42. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/koho-hosi-kryji-pta-se-gazdik-opozice-kritizuje-prutahy-v-setreni-becvy-134709>
43. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/becva-se-tahne-jako-vysetrovani-capiho-hnizda-zlobi-se-ctenari-134740>
44. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/otravu-becvy-podle-expertu-prezila-cast-ryb-populace-se-obnovi-134968>
45. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/totalni-diletanstvi-kritizuje-vysetrovani-havarie-na-becve-expert-138426>
46. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-zarybneni-becvy-uz-padlo-pul-milionu-bude-pokracovat-i-letos-138463>
47. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mrazive-svedectvi-o-becve-klicove-vzorky-vody-chybi-rika-odbornik-138508>
48. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cast-dulezitych-vzorku-v-kauze-becva-odmitla-inspekce-pouzit-138802>

49. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/neuveritelne-absurdni-rikaji-politici-k-becve-chteji-vysetrovaci-komisi-138904>
50. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/lide-v-centru-valasskeho-mezirici-pozadovali-vysetreni-otravy-becvy-139183>
51. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znalec-za-otravu-becvy-nemuze-dezavinih-uz-je-znamy-140391>
52. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rekl-ze-becvu-neotravila-deza-ted-kvuli-tomu-znalce-vysetruje-policie-140469>
53. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/na-rece-becve-bude-trvaly-monitoring-kvality-vody-140540>
54. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/s-brabcem-v-zadech-dalsi-babisova-chemicka-popira-ze-by-otravila-okoli-140672>
55. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/inspekce-u-becvy-selhala-vladne-tam-carismus-rikaji-byvali-zamestnanci-140968>
56. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kontroly-ve-firmach-deza-a-energoaqua-pokracuji-142486>
57. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/u-valasskeho-mezirici-bude-protestni-pochod-kvuli-katastrofe-na-becve-142662>
58. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kvuli-otravene-becve-proveruji-brabcovi-auditori-inspekci-142631>
59. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znalec-zada-o-prodlouzeni-terminu-pro-zpracovani-posudku-k-becve-145317>
60. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/soudni-znalec-zada-podruhe-o-delsi-termin-na-zpracovani-posudku-k-uniku-latek-do-becvy-145332>
61. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/faltynek-zauradoval-tesne-pred-hlasovanim-k-becve-zatahl-za-brzdu-146589>
62. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pruzkum-vetsina-lidi-neveri-ze-se-havarie-na-becve-vysetri-146728>
63. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/mlceni-o-becve-bylo-nezakonne-tvrdi-senatorka-navrhuje-ctrnact-zmen-147722>
64. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znalec-nadale-pracuje-na-posudku-ktery-se-tyka-otravy-reky-becvy-147976>
65. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekologove-vyzvali-sefa-inspekce-geusse-aby-kvuli-becve-odstoupil-148251>
66. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/olomoucky-kraj-pomuze-rybarum-s-naklady-na-likvidaci-otravy-v-becve-151071>
67. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sumi-becva-do-ztracena-posudek-ocekavam-v-radu-tydnu-rekl-statni-zastupce-151546>
68. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pouceni-z-becvy-resi-se-kdo-podobne-havarie-v-budoucnu-vysetri-152445>
69. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/znalec-dokoncil-posudek-k-becve-vinika-znam-dali-jsme-to-cele-dohromady-153003>
70. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/posudek-uvadi-ze-ryby-v-becve-otravila-roznovska-cisticka-tvrdi-zdroj-153171>

71. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/brabec-nechce-dat-z-ruky-zpravu-jak-si-po-otrave-becvy-pocinala-inspekce-157095>
72. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/postup-inspekce-pri-reseni-otravy-becvy-byl-podle-ministerstva-v-poradku-167269>
73. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vsetinska-irisa-pripravila-s-rybari-beneficni-projekt-ryba-pro-becvu-167445>
74. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kvuli-otrave-becvy-policie-obvinila-jednoho-cloveka-a-jednu-firmu-168493>
75. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/inspekce-zivotniho-prostredi-spustila-rizeni-k-obnove-becvy-170775>
76. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nevime-co-becvu-otravilo-mozna-to-nebyly-kyanidy-zaznelo-od-poslancu-171719>
77. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/experti-v-posudku-k-becve-ve-vysetrovani-byl-chaos-172254>
78. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vedci-se-v-kauze-otravy-becvy-stavi-proti-zaveru-policejního-vysetrovani-173683>
79. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/do-becvy-zasazene-katastrofou-se-po-roce-vratily-tuny-ryb-zivot-se-obnovuje-174659>
80. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/komise-k-becve-skoncila-vysetrovani-chce-svolat-mimoradnou-schuzi-174842>
81. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zname-zavery-komise-k-becve-inspekce-pochybila-chybi-klicove-vzorky-174877>
82. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kdo-bude-pykat-za-otravu-becvy-nejasnosti-ma-utnout-dalsi-pokus-174860>
83. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/rybari-veri-ze-zaverena-zprava-komise-k-becve-prispeje-ke-zmene-legislativy-174969>
84. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chaos-a-chybejici-vzorky-poslanci-dosetrili-katastrofu-na-becve-174994>
85. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ma-jasno-o-vinikovi-katastrofy-na-becve-opovida-petr-gazdik-174992>
86. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/dalsi-uniky-chemikalii-do-becvy-padla-jedna-pokuta-175163>
87. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/chaoticka-a-tendenci-inspekce-zkritizovala-poslaneckou-zpravu-k-becve-176061>
88. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/byl-to-slendrian-kvuli-becve-padne-dalsi-trestni-oznameni-176398>
89. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/trvaly-monitoring-kvality-vody-v-becve-by-mohl-zacit-na-konci-podzimu-174654>
90. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/je-vylouceno-ze-becvu-otravila-energoaqua-pisi-vedci-policii-178932>

Seznam grafů

Graf 1.....	17
Graf 2.....	33